

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).
Egyes szám Budapeston 8, vidéken 10 fillér.

A magyar főherceg

Budapest, március 1.

A magyar nemzetet érdemes szeretni, mert nagyon hálás tud lenni érte. Szeretettel hűséges szeretettel fizet. Azt a hagyományos szeretetet, amelylyel a nagy Palatinus családja volt irántunk, hagyományyá vált rajongással viszonzunk minden tagja iránt a magyar hercegi családnak.

A magyar hercegi család feje, a nagy mádorispán méltó fia, *József főherceg* hetvenesztendő lesz holnap és születésnapját országos ünneppé avatja a nemzet hű ragaszkodása. Nem amolyan szokványünneppé, amilyen kijár minden hatalmas urnak az excellenciás uraságokig lefelé s amelyet a hivatalos lojalitás alázatos hódolással szokott ünnepelni, valahányszor a hivatalos rend úgy hozza magával. József főhercegnek nem ilyen ünneplés dukál. Nem obligát térdhajással, nem hunyáskodó és hazug alázattal, hanem önkényes, nyílt és családias melegséggel köszöntjük fenséges hazánkfíát, aki a Habsburgok veréből származván, a mi vérünké tudott válni. József főherceget a magyar nemzet nagy családja legkedvesebb tagjaként szereti és ő maga éppen úgy, mint szűkebb családjának minden tagja, ahhoz a nagy családnak tartozónak érzi magát. Szokás-mondás, hogy ő a *legmagyarabb* főherceg. De ez nem jól van így mondva. Nem a legmagyarabb ő, hanem a magyar főherceg. Csak magyar, nem a legmagyarabb. Mert rajta és az ő családján kívül, sajnos, nincsen magyar főhercegnünk, nem lehet hát legmagyarabb az, aki egyedül van a többi között, akik bizony egy cseppet sem magyarok. Osztrák valamennyi a születésénél, nevelésénél, hajlandóságánál fogva. Van talán közöttük, aki huz hozzánk egy kicsit; de magyar, az nincs. Annál kedvesebb nekünk az, aki *csakis*

magyar, akit csak ide huz a szíve, akár merre jár, aki csak köztünk van itthon, aki a miénk egészen, nem politikából, nem számitásból, talán már nem is a maga jószántából, hanem mert más nem tud lenni, mivel hogy nem engedi a magyar lelke.

Aki *Palatinus Jóska* korában együtt játszadozott a porban az alcsuti parasztyerekkel, az most együtt dolgozik a magyar közelet porondján a többi magyar hazafival, aki gyermekkorában szívta magába ennek a földnek a mélységes szeretetét s aki ma, hetven évvel, havas fővel is lánolva szereti ezt a hazát; aki ennek a nemzetnek hű fiaai között a leghivebb; aki ennek a hazának élt egy hosszú, munkás dicsőséges életet át: a magyar főherceget, a mi főhercegnünket áldja meg a magyarok istene mind a két kezével. Ezt kívánjuk neki nem obligát, térdhajlító, hajbókoló hódolattal, hanem igaz szeretettel. A holnapi napon meg fogja érezni ezt a szeretetet, amely feléje sugárzik a magyar föld rögéből, a magyar nép szivéből. És érezni fogja, hogy ezért a népert érdemes volt élni. Éljen is még sokáig.

BELFÖLD

A Csorba-tó és lomniczi fürdő bérlete.
Ma félhivatalosan jelentik, hogy a nemzetközi hálókocsi-társaság bérlébe vette 30 évre és pedig már ez év elejétől kezdve a kinstárnak a *szent-iványi Csorba-tó*, valamint a *tátra-lomniczi fürdő telepeit*. A társaság köteles két év leforgása alatt, a tátra-lomniczi szállodák megváltását bele értve, 1,600,000 korona értékű beruházást végezni.

A társaság által emelt épületek a harminc év lejártával minden megtérítés nélkül az állam tulajdonába mennek át. A társaság azontúl a *szent-iványi csorba-tói telep* után az összes bevételek 10%-át biztosítja a kinstár részére, mindazonáltal olyképpen, hogy e cimen fizetendő összeg évi 25,000 koronával kevesebb

nem lehet. A hálókocsi-társaság ez üzletét egy Budapestben székelő, újonnan alakított magyar részvény-társasággal fogja kezelteni, ami a telepek magyar szellemben való fejlődését biztosítja. A fürdő-telepek mellett elterülő kinstári erdők és egyéb ingatlanok hasznosítása az állam részére vissza lett tartva. Az állam fenntartotta magának azt a jogot is, hogy a szerződést 15 év múlva esetleg egyoldalulag felmondhassa.

Ezzel a szerződéssel az első lépés megtörtént az irányban, hogy a Tátravidék a nemzetközi turisztikai forgalomba beleillesztessék.

Isgatott választási küzdelem. Csikszentmártonból a Magyar Távirati Iroda rendes tudósítója délután 2 órakor jelent: *Baránszky Gyula* néppárti jelölt ma mondotta el programbeszédét, melynek befejezése után *Darányi Ferenc* néppárti képviselő beszélt. *Darányi* beszéde közben egy lövés dörögött el, mely állítólag *Darányinak* volt szánva. A választási küzdelem *Óriási* arányokat ölt. — *Györffy Gyula* volt orsz. képviselő este 6 órakor táviratban jelent, hogy a budapesti lapoknak az a tudósítása, mintha Csikszentmártonban rendellenességek és verekedések fordultak volna elő, nem felel meg a valóságnak.

A tisztviselők fizetésrendezése.

Budapest, március 1.

A szegedi állami mérnöki hivatalok személyzete által megindított mozgalomból kiolyólag a budapesti állami szolgálatban lévő mérnökök, nevezetesen az állam-építészeti, vályam- és kulturmérnöki személyzet az országos tisztviselő-egyesület földszinti termében népes értekezletet tartott.

Az értekezlet hatás köszönettel fogadja a benyújtott törvényjavaslatot, de az állami mérnökök a törvényjavaslatról várható előnyökben csak abban az esetben részesülhetnek, ha képzettségük és fontos közgazdasági szolgálatuknak megfelelően rendezné a törvény az egyes fizetési osztályokba való sorozásukat. Az állami mérnöki kar jeltétlenül és jogosan kívánja azt, hogy az egyetemi képesítéssel bíró többi tisztviselővel egyenlő elbánásban részesüljön.

Régen és mélyen érzi a mérnöki kar a közszol-

TÁRCA

A vészharang.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: *Leonid Andrejev.*

Azon a szerencsétlen forró nyáron minden égett. Egész nagy városok égtek, kisebb és nagyobb falvak égtek, az erdők és a mezők nem adhattak már nekik oltalmat. Eggett engedelmesen a védetlen erdő, s mint valami vörös kendő, úgy terjedt a tűz a száraz mezőkön. Nappal a vörvörös, borús nap elbujt az éles füst mögé, éjjelenként az ég különböző pontjain lobogott a néma vörösség és mozgó fantasztikus táncokban és a földön emberek és ták arnyai másztak mint idegenszerű férgék. A kutyák ugatása nem hangzott már hívogatólag messziről a vándor elébe, hajlékot és barátságos fogadást ígérve. A kutyák hosszan és panaszosan vonítottak, vagy hallgattak, komoran elsomolyogva. És az emberek úgy néztek egymásra, mint a kutyák, haragos, ijedt szemmel és hangosan beszéltek gyujtogatásokról és titokzatos gyujtogatásokról. Egy elhagyott faluban megölték egy aggyasztán, aki nem tudta megmondani, hogy hova megy, aztán az asszonyok ott sirtak a megölt ember felett, ráborultak szürke szakállára, amely sötét vértől volt összecsomósodva.

Azon a szerencsétlen forró nyáron egy föld-birtokos házában laktam, ahol sok időt és fiatal asszonyt élt. Nappal dolgoztunk, beszélgettünk és keveset gondoltunk a tűzre; de ha leszállt az est, elfogott bennünket a félelem. A földbirtokos gyakran elment a városba. Akkor egész éjszaka nem aludtunk és aggódva jártuk be az egész birtokot, a gyujtogatót keresve. Egymáshoz simul-

tunk és suttogó hangon beszélünk. — Az éjszaka csöndes volt s az épületek mint idegenszerű, sötét tömegek nyultak a magasba. Olyan ismeretlennek tetszettek előttünk, mintha soha előtt nem láttuk volna őket. Mintha csak a tüzet várták volna és készek voltak arra, hogy elfogadják. Egyszerre csak egy falkiszögellésnél valami felviláglant előttünk. Az ég volt és mi azt hittük, hogy a tűz és asszonyok sikoltozva borultak rám, aki magam is csak fiatal gyerek voltam akkoriban, és oltalomért esengtek. Nekem magamnak pedig az ijedelemtől elalótt a lélekzetem és mozdulni sem tudtam.

Néha éjjel odahagytam a szédült, forró ágyat és az ablakon át kimásztam a kertbe. Óreg, fenségesen komor kert volt. A mélyében homály és halálos esend uralkodott, fent a magasban érthetetlen lárna és suttogás hallatszott. Valaki elől, aki követett, rejtőzködve a kert végére jutottam, ahol sövényre akadtam. A sövény mögött terjedelmes rétek és az erdő, a homokban egy kis rejtett falu. Magos, sötét, néma hársak emelkedtek előttem. Vastag, fekete törzseik között, a sövény nyílásain, a levelek közt levő részen valami borzalmasat, szokatlant láttam, szívemet nyugtalan aggodalom fogta el, a lábam reszkedett. Az ég rózsaszínű volt, amilyen még sohasem volt, sem nappal, sem éjjel. A hatalmas hársak komolyan és csöndesen állottak, mint emberek, akik várnak valamire. Az ég természetellenes rózsaszínben csilámlott, s az égő föld vérszínű visszfénye vörvörös cikkázásokkal szaggatta meg.

Hirtelen úgy tetszett, mintha a magos hársak felriadt csuσαι valamit megbeszélnének és épp úgy el is némutak, hosszasán, komor várakozásba meredten. Csönd lett, mint a szakadékok mélyében. Messze mögöttem az aggodalmasan éber

házat éreztem, amely tele van rémült emberekkel, körülöttem tolongtak a hársak és elől terült el a szokatlan rózsaszínűség. Es mivel csak a fákon keresztül láttam ezt az eget, még nagyobb aggodalom és bátortalanúság fogott el...

Egy másik éjjelen nyugtalanul szunyadoztam, amikor hirtelen tompa, kurta hang hatott a fülembre, mintha csak a föld alól jött volna. Epp oly kurtán és nehézkesen egy másik hang következett és a fejem megkábult, fájt, mintha olvadt ólom hullott volna rá vaskos cseppekben. A cseppek átfurták és átgették az agyamat. Mindig több és több hang érkezett és csakhamar egész özőn kurta, gyors hanggal telt meg a fejem. Bam! Bam! Bam! Valami magasságos, türelmetlen hatalom sodorta a messziségből a hangokat. Kinyitottam a szememet és rögtön tisztában voltam, hogy a vészharang szól és Szlabodicei, a szomszéd falu ége. A szobában sötét volt, az ablak be volt zárva, de a borzalmas szózáttól úgy tetszett, mintha az egész szoba butorostól, képestől, virágostól kilépett volna az utra, és a falakat, sem a takarót nem éreztem. Nem emlékszem rá, hogyan öltözöttem fel, azt sem tudom már, hogy miért futottam egyedül és nem a többiekkel. Vagy megfedekeztek rólam, vagy én nem emlékeztem arra, hogy léteznek. A vészharang szakadatlanul és tompán szólott. Es én szaladtam. Fejem fölött a rózsaszínű fényességben elaludtak a csillagok és a kertben sajtóságosan világos volt, amilyen különben nappal vagy fenségesen holdvilágos éjjelenként szokott lenni. Amikor a sövényhez értem, a lombzaton át valami rikítóan vörös, tomboló, kétségbeesetten rohanó világosság lobogott felém. Magas, akár csak vértől befecskendezett hársak remegtek és sodorták össze szörnyűségesen kerek leveleiket, de a neszük elenyésztek, a vészharang kurta, hatalmas verése mellett.

gálatban való indokolatlan hátraszorítását, mely abban nyilvánul, hogy a magasabb fizetési osztályokba sorozott létszám aránytalanul csekély a mérnöki tisztviselők egész létsámához viszonyítva és mostoha elbánásban részesül a vele egyenlő képességű tisztviselőkkel szemben.

Ez a tény a közérdek rovására megnehezíti a műszaki tisztviselők szolgálati működését és sérti a mérnöki kar erkölcsi tekintélyét. Ezeket a sérelmeket az állami mérnöki kar fentemlített személyzete egy emlékiratban foglalta össze és kérte, hogy:

1. Az állami mérnöki karnak is tetséssék lehetővé a külső szolgálatban is a VI. osztályba való juthatása. E végből a törvényjavaslatból oszlató A) kimutatásban a VI. osztályban e csoport tisztviselői állások közé a műszaki főtanácsosi állás is vétessek fel.

2. Hogy az állami mérnöki szolgálati ágakban az egyes fizetési osztályokba beosztott létszám a következő arányban állapítsák meg:

VI. fizetési osztályban	5%
VII. " "	20%
VIII. " "	30%
IX. " "	30%
X. " "	15%
Összesen	100%

Ezt az emlékiratot a végrehajtó-bizottság a földmívelési és kereskedelmiügyi miniszternek küldött-szerűleg nyújtotta át és a pénzügyi bizottság több tagjának is átadta. Meggyőződése a mérnöki karnak az, hogy jogos kívánalmait ebben a törvényben lehet és kell figyelembe venni.

Mert ha a műszaki főtanácsosi állás felvétele nehézségekbe ütközik, akkor ehhez az új címhez egyáltalán nem ragaszkodik és teljesen ki van elégítve, ha — a tanfelügyelőkhez hasonlóan — a műszaki tanácsosi, vasúti és hajózási főfelügyelői, valamint az ipar-főfelügyelői állások egy része a VII. osztályba, mint amelybe jelenleg az egész létszám van beosztva, a másik kisebb része azonban a VI. osztályba sorozatik.

A bírói, tanári és ezredesi kar fizelésosztály szerinti százmékarányát a törvényjavaslat illetve annak indokolása kiemeli, miarra nem állapították meg ugyanazt a mérnöki karra nézve. Elvégre, ha a pénzügyi helyzet nem engedné a kívánalmaknak egyszerre való teljesítését, meg lehet találni annak a módját, hogy azok 3-5 év alatt legyenek megvalósítva. De igenis a mérnöki kar súlyt vár arra, hogy helyzete törvényben és lehetőleg ebben a törvényben legyen biztosítva, — mert ellenkező esetben — sérelmei törvényileg csak a távol jövőben volnának orvosolhatók.

Az Országos Polgári Iskolaik Egyesületi igazgatósága is foglalkozik az állami tisztviselők fizetését szabályozó törvényjavaslattal. *Volenszky Gyula* előadása alapján a tervezet általános intézkedéseit nagy megnyugvással fogadták és elhatározták, hogy *Wlassics Gyula* miniszterhez és *Morin Emil* osztálytanácsoshoz köszönetlevelet intéztek.

Egyes tülsmerült esetekre való tekintettel a kultuszminiszterrel, a többi miniszterekkel és a képviselőháztól tolyamodásban fogják kérni, mondassék ki törvényileg, hogy teljes polgári iskolai oklevéllel egy évnél tovább segédtanári szintet se alkalmazhassanak, hanem rendes tanítvány, vagy tanárá nevezzenek ki; továbbá, hogy a teljes polgári vagy középiskolai tanári oklevél birtokában előadott segédi éveket csönkítatlanul számítsák be; az elemi iskolai szolgálatban töltött, polgári iskolai teljes oklevéllel bírók éveit a törvényjavaslat 42. §-nak megfelelően számítsák be — és végül: a 44. §. (a koridvezmény) a polgári és felső népiskolai tanítókra is terjesztessék ki. A vitában az elnök, a titkár, *Miklós Gergely*, *Szilás Adol*, *Végh Mihály* és *Danszky Lukács* alelnök vett részt s az utóbbi a vidékieknek a javaslat általános intézkedésével való megelégedését is tolmácsolta s az egyesület elnökségének köszönetet mondott a buzgó és eredményes fáradozásért.

A katonai javaslatok ellen.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 1.

Impozáns népgyűlés folyt le ma délután a Vigadó dísztermében. A demokrata körök rendeztek tiltakozást a katonai javaslatok ellen. A hatalmas terem és minden karzat megtelt hallgatósággal, körülbelül 7000 főre tehető a jelenvoltak száma, kiknek javarésze a demokrata pártok és szervezetek tagja volt.

Az emelvényen dr. *Vázsonyi Vilmos*, *Madarász József*, *Eötvös Károly*, *Benedek János*, *Sztula István*, *Meinár Jenő*, *Pichler Győző*, *Bakonyi Samu* országgyűlési képviselők, *Lakatos Miklós* volt képviselő és a fővárosi demokrata körök vezérfőnökei foglaltak helyet. A rendőrséget *Vermes József* kapitány és *Eckelberg* felügyelő képviselték.

A népgyűlés pontban 3 órakor dr. *Vázsonyi Vilmos* orsz. képviselő nyitotta meg, mire ugyanőt egyhangulag elnöké választották. *Vázsonyi* ajándatára azután társelnökül egyhangulag megválasztották: *Nagy Andor*, V. kerületi, *Földiák Gyulát*, a VII. kerületi demokrata kör elnökét és a belvárosi polgári képviseletében *Lakatos Miklóst*, jegyzőknék pedig: *Dr. Rézsa Vilmost*, *Sós Bélát*, dr. *Nemes Bertalant*, *Boimer Ferencot*, *Friedrich Ferencot* és *Zerkovitz Emilt*.

Az első szónok *Vázsonyi Vilmos* volt. Ha nem volnánk Magyarországon — ke. dte beszédét — nem volna szükség erre a népgyűlésre, mert Ausztria olyan boldog ország, hogy ott minden ember osztrák, Magyarországon pedig laknak magyarok is, osztrákok is.

Ausztriában nincs szükség tiltakozó népgyűlésre, mert ott az osztrák kormány vezeti az osztrák népet, mert az osztrák érdekek megvédelmezésére ott van az osztrák Reichsrath és felsőház, ott mindenki kezét fog az osztrák érdekek megvédésére a magyar érdekek ellen. Nekünk azonban tiltakozó gyűlésre kell egybejönni, mert nincs igazi népképviseletünk, nincs igazi nemzeti kormányunk; folytonosan őrt kell állni s teljesíteni kell a gyanakvós és őrtállás kötelességét nem az ellenségkel szemben, hanem a magunk kormányával és magunk képviseletével szemben. A mi népképviseletünknek ma szimbóuma az a két bronzoroszlán a parlament bejáratánál. Az a két bronzoroszlán még akkor is zordonan és ienségesen néz, ha lovagostorral vágunk is arcába. Ilyen bronzoroszlán ma Magyarországon a néplétség, amelyen szintén végigvágatnak, mert nincs benne élet mert ha megélevednének életelen tagjai, akkor a korbácsos darabokra törne azzal együtt, aki a korbácsot tartja. (Taps.)

Összegyűltünk ma az ujonclétaszám emelése ellen de összegyűltünk annak követelésére is, hogy a parlament ellenéke ezt a javaslatot, mely nem felel meg a nemzet akaratának, amely merő katonai nagyzás hóbortnak, katonai betenkedésnek, könnyelmű kalandvágyásnak következménye minden megengedett törvényes eszközzel törvényerőre emelkedni nem hagyja. (Taps.)

Ma nekünk olyan állambölcseink vannak, akik megcsönkítják önmagukat, megcsönkítják a lelkiüket, hogy ne legyenek képesek szerelemmel nemzetünk iránt. Ezek a politkai unoknokok, akik csönkölve akarnak állambölcsek lenni, akik csönkölve akarnak megmutatni a szultánnak, hogy a báremör szerepére alkalmasak. Ezek akarják vezetni a nemzetet, de nem mint az a halhatatlan triasz: *Kossuth*, *Széchenyi*, *Deák*; ez az új triasz (Felkiáltások: *Abonyi Tiszta!* *Abonyi András!* *Abonyi Fejérvári!*) nem a nemzet ébredését akarja énekelni. Tiltakozni kell a katonai javaslatok ellen bárom szempontból: Először, mert szegények vagyunk. Mert, midőn villog egyik kezünkben a fényes kard, a másik kezünkben ott van a koldusbot. És bár nagy a hadsereg; sok a fényes kard, de annál több ebben az országban a koldusbot. A nemzet kuldustarisznyáját a kezünkben tartva, a koldusbottal, milliók sokaságával le kell verünk, össze kell törnünk azokat a kardokat. (Taps.) Jögsötva van-e ez a képviselet, amely csak nemrégiben hozott törvényt a kivándorlás megállítására azt követelni, hogy ennek a hazának 65.700 polgára kivándoroljon idegen földre, a kaszárnyába? Azok a kivándorlók, akik vándorbotot vesznek kezükbe, elmennek önként, ha elkényeszedve is, mert magukkal vihették szabadon nemzeti hagyományait, imádják ott szabadon azt, ami a nemzetüknek édes, de azok a kivándorlók, akik kényszerítve kivándorolnak a kaszárnyákba, azok nem csönkölhatják meg a trikolort. (Taps. éjenzés.)

Akik messze földre kivándorolnak, azok segítik az otthoniakat, de a kaszárnya rabjait nekünk kell eltartani.

Azzal is indokolják a katonai terhek emelését, mert veszedelemben van Macedónia függetlensége. Mi is elmondhatjuk Bismarck herceggel, hogy egy magyar baka csönkölve többet ér, mint Macedónia függetlensége. Ha valakiben ég a vér, hogy szeressen függetlenséget egy népnek, hát szeressen függetlenséget Magyarországnak. Ilyen szerénytelék azonban csak addig lehetnek, ameddig nincs igazi népképviselet. Olyan ma a magyar társadalom mint az erkélyeket tartó karatidok megroppant tagokkal, a súlyos teherrel fájdalmas arccal, amíg az erkélyen kacagnak mulatoznak; de ha megiesz a népképviselet, akkor megmozdulnak majd a szobrok, ledobják az erkélyeket és földre tiporják a mulatozókat. (Lökés éjenzés, taps.)

Benedek János orsz. képviselő szóal fel emelt. Reménységűt lát megvillanni a nemzet egén, látva a mai népgyűlést, amely bizonyítja, hogy a fővárosi polgársága megmozdult. Mi a hadsereg demokratikus szempontból? A középkori fellegásoknak, az arisztokrata döllynek és gögnek, az osztrák uralomnak megmaradt védbástya, amelyben a polgárságnak a legénységnek meg beüsitte sincs. Ha a nép visszanyeri jogait az egész vonalon és jön az ellenség, akkor a magyar nemzet fogja tudni kötelességét, ami vel szülőföldjének tartozik. De ennek a hadseregnek, de ennek a molochnak nem adunk sem egy katonát, sem egy filért. (Lökés éjenzés.)

Dr. *Pollacek* Sándor, a központi demokrata-kör

A hangok most tiszták és szabályosak voltak és örült gyorsasággal röpködtek, mint izzó kövek, rajban. Nem keringtek a levegőben, mint a galambok a csöndes esti harangszónál, nem olvadtak össze, mint a misére hívó ünnepi harangzó, egyenesen repültek, mint a rettenetes nyomor hírnökei, szemüket tégra nyitva a borzalomtól, a nélkül, hogy körülnéznének.

Bam! Bam! Bam! Felstartozhatatlan hűvvel repülnek, s az erősebbek elérték a gyöngéket és befurdoztak a földbe és végigsziguldoztak az égen. Miként a hangok, magam is egyenesen rohantam a réten. Némely szikra rettenetes magasságból röpködött a fejem fölött, s a messzeségben a borzalmas tűzvész dühöngött s ott házak, állatok és emberek pusztultak. Amott, a fekete fák szeszélyes vonalá mögött nyomult a magasba a vakító lángözön, meghajította nyakát, mint valami vad ló, tűzfoszlányokat vetett az ég felé és mohány lenyult új áldozatokért. A fülembé gyors futás raja zugott, a szívem gyorsan és hangosan vert s szívverésemet legyőzve, a vészharag zavart hangjai fejemet és mellemet csapdozták. Es annyi kétségbeesés volt bennük, mintha nem a vészharag szóltot volna, mintha a mártír-föld szive verne halálos vonaglások közben,

Bam! Bam! Bam! — hangzott az izzó tűvesszedelm felől. Alig lehetett elhinni, hogy ezek a hatalmas, kétségbeesett hangok abból a kis toronycsőből jönnek, amely olyan szerényen, vékonyan és nyugodtan áll ott messze. Ráestem a száraz föld régeire s azok szétmállottak a kezem alatt. Feltápaszkodtam és tovább futottam, szembe a tűzzel és vészharaggal. Hallatszott már a fa pattogása, amelyet a lángok emésztettek és a kétségbeesés és rémület sokhangú kiáltozását. És amikor szűnetelt a lángok susterzése, valami hosszán elnyújtott, nyögő hangot lehetett hallani: az asszonyok jajveszékését és a megrémült jószág bögesét. Széles mocsár állott az utamban. Térdig gázoltam a vízbe, azután a mellényig ért

a víz, de a mocsár húzott le s arra visszatértem a partra. Szemben egészen közel ott dühöngött a tűz és arany-szikrafelhőket szórt az égbe, amelyek valami gigászi fa lombzatához hasonlítottak.

Rohantam a parton ide-oda és mögöttem rohant fekete árnyékom és ha a víz felé hajoltam a talajt vizsgálva, a fekete mélységből egy tűzember képe meredt rám s a zilált arconálósát, a szétborzolt hajzat miatt, amelybe valami rettenetes erő kapaszkodott bele, nem ismertem magamra. Uram, istenem, mi ez! — fohászkoztam, a magasba tárva karjaimat. És a vészharag csak kongott. Nem rimázkodott már, sikoltott, mint az ember, nyögött és elfuldott. A hangok elvesztették szabályságukat, egymásra toronyultak, gyorsan, visszhang nélkül, elhaltak és újra születtek, hogy meghaljanak rögtön. Megint ráhajoltam a vízre s a főkörképem mellett egy másik tűzes alakot pillantottam meg, nagy alakot, emberhez hasonlót.

— Ki az? — kiáltottam, körülnézve. Egy ember állott mellettem és nyugodtan nézte a tűzet. Arca halvány volt s nedves vér borította, amely csillámolt a tűz fényétől. Egyszerű parasztruha volt rajta. Talán ott volt már, mielőtt én érkeztem és a mocsár tartóztatja fel épp úgy, mint engem. Talán később jött. De nem hallottam, mikor jött és nem tudtam, hogy kiesoda.

— Ég! — mondotta, anélkül, hogy elfordította volna szemét a tűztől.

A lángok ott tükrözödték a szememben.

— Ki vagy? Honnan jössz? — kérdeztem. — Verzel.

Odanyult az arcához hosszú, sovány ujjával, megnézte őket és újra rámeredt a tűzre.

— Ég! — ismételte s nem törődött velem.

— Mindig ég! — Nem tudod, hogy lehetne odajutni? — kérdeztem hátrálva,

Az jutott az eszembe, hogy talán egyike azoknak az őrlítkeknek, akik azon a nyáron tébolydoztak meg.

— Ég! — mondotta. — Ohó!... Hó! Hó! Ég! — kiáltotta, aztán nevetett, rám nézett barátságosan és himbálta a fejét.

A vészharag elnémult hirtelen s a lángok hangosabban sustergettek. Es mintha nyújtogatták volna karjaikat a kis torony felé. Innen a közelből már magasnak tetszett, s nem rózsaszínű, hanem vörös volt a ruházata. A sötét nyílás magasságában, ahol a harangok voltak, agasztó nyugodt kis lángocská jelent meg, hasonló a gyertyalánghoz és halványan visszaverődött a harangok rezében. Es újból megremegett a harag és elsi-koltotta utolsó, eszelős, borzalmas sikoltásait és arra megit ide-oda kezdtem futkosni a parton. Es mögöttem fekete árnyékom.

— Jövök! Jövök! — felelttem valakinek, aki mintha hívogattot volna.

A magas ember nyugodtan ült mögöttem, átfogta a térdét és hangosan énekelte:

— Bam! Bam! Bam!

— Meg vagy bolondulva! — kiáltottam nagy és gyors hangosabban és vigabban énekelte:

— Bam! Bam! Bam!

— Hallgass el! — esedeztem.

Ő pedig mosolygott és énekelte, a fejét himbálva és úveges szemében fellobbant a tűz. Borzalmasabb volt a tűzvésznel ez az őrlék és én futni kezdtem a part hosszában. De alig értem néhány lépésnyire, felnyult mellettem szegtelentül, lobogó ingben hosszú alakja. Némán futott, mint én, hosszú, fardhatatlan léptekkel és némán rohantak a mezőn árnyaink.

Halálos gyötrelmek közt elhalt a harang és sikoltott, mint az ember, aki semmiféle segítséget nem remél már. Némán futottunk valamerre az éjszakában és melletünk gunyosan sübantak árnyaink.

társelnöke, rövid beszéd kíséretében a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

A demokráta-körök és szervezetek által egybe-hívott budapesti polgárok 1908. március 1-én megírt-jait nagygyűlése tiltakozik a semmiéle külső veszedelem által nem indokolt, csupán könnyelmű hódítási kalandokból származó unjoncozási törvényjavaslat ellen. Eppen ezért:

1. Kérvényvel fordul a képviselőházhoz, hogy az unjoncozás létszámának fölemeléséről szóló törvényjavaslatot vesse el.

2. Felhívja a főváros országgyűlési képviselőit, hogy választók akaratához képest, követe Budapesti törvényhatóságának félreemagyarazható utmutatását a végső törvényjavaslat ellen adják le szavazataikat.

3. Elvárja a képviselőház ellenzékétől, hogy addig is, míg az általános választói jog igazi népképviselést teremt, mely hasonló mérenyleteket mindenkorra lehetővé tesz, nyíltan kimondott és törhetetlenül folytatott obstrukcióval meggátolja a törvényjavaslatok törvényerőre való emelkedését, melynek megszüntetésére a jelenlegi képviselőház többségének erkölcsi jogosultsága sincs, mert a létszámemeléssel kérdése sohasem volt a választók előtt.

Eötvös Károly országgyűlési képviselő előadja a határozati javaslatot és örül, hogy a főváros polgársága a nemzet nagy érdekeinek kérdésében szavát hallatta Nagy következzése lesz ennek, mer így tetámad a reménység is, a bizalom is a jövőben. Unjonco kér a kormány, a kérdés az, van-e oka rá, van-e joga rá, mert ha oka nincs, akkor joga sincs. A hadsereg arra kell, hogy a nemzet az ellenségeit visszaverje. De hát hol vannak a magyar nemzetek ellenségei? (Felkiáltások: Bécsben!) Itt vannak Magyarországon és a mi drága szövetségünkön Ausztriában. Itt vannak az ellenségek a gráva miniszterekben, a meghunyászkodó parlament többségben és az ugynevezett főrendiházban, a korona buta tanácsosaiban. Ezek ellen adok unjonco, de ezek ellen unig elég két század baka, ezek ellen elég még a fővárosi rendőrség is. Nagyon hasonlít ez az idő az 55 év előtti időhöz. 1848-ban is védte a magyar nemzetet a maga jogait; önfelzárk, méltóságát védi most is. Az osztrák ellensége volt a magyarnak akkor, az most is Volt Bécsben egy hülye király, valóságos hülye ember, aki azt sem tudta, hogy mikor van reggel, mikor van este, az uralkodott Magyarországon fölött és uralkodott Ausztria fölött, akkor is volt osztrák kormány, akkor is volt magyar minisztérium, most is. De akkor más volt a magyar kormány. Akkor is az förtent, hogy mikor a magyar kormány elment a koronához, az fejöltással hagyta jóvá mindazt, amit a kormány a magyar nemzet nevében követelt tőle, de alig tette ki a lábát a magyar kormány, jött az osztrák s a korona az ő követeléseinek is fejet hajtott. Míg a magyaroknak mindent megengedett, azalatt megengedte azt, hogy az osztrák kész hadsereggel megtámadja Magyarországot. Ennyire még ugyan most nem vagyunk, de míg a magyar kormány ígérteket tesz, hogy bizonyos nemzeti követeléseknek eleget tesz, addig az osztrák kormány éppen az ellenkezőképp beszél. Ez veszedelmese hasonló a 48-as időkhöz, de ma az ország kormányában férfi nincs, egyetlen egy sem. (Taps.) A miniszterelnököt Széllnek hívják ugyan, de ő csak szelőske, amelyet az osztrák uralom fujdogal Magyarországot felett. (Taps.) Ha volna férfi a kormányban, akkor az ottagná helyét hogy átadja olyan férfiaknak, akikben van hivatás megvédeni a nemzet jogait. Férfi kellene ide, aki a paktumoknak véget vessen. mert 4 év óta az egész parlament gyalázat paktumokból áll. (Taps.) Magyarországon 4 év óta nincs törvényhozás, csak paktizó kar්යas. En abban a meggyőződésben vagyok, hogy a képviselőház ellenzéké rendületlenül megmarad azon az uton, amelyre egy hónap előtt lépett s megméri, ha a nemzet jogait nem is, legalább a becsületét. (Zugó éljenzés, taps.)

Vázsonyi Vilmos elnök felteszi a kérdést, hogy a népgyűlés elfogadja-e a határozati javaslatot. (Általános helyeslés.) Az elnök kimondja a határozatot azzal, hogy a népgyűlés a végrehajtó bizottságra bizza a határozati javaslat fogantatását. Végül felszólította a jelenlevőket, hogy csendesen s polgárokhoz méltó komolysággal vonuljanak ki a teremből, s ezzel a népgyűlést bezárta.

A többezernyi tömeg a Kossuth-nóta éneklésével oszdtól sét.

Zilahon tegnap, szombaton nagy népgyűlés volt a katonai javaslatok ellen körülbelül 3000 ember jelenlétében. A gyűlést **Csetnek** István, a függetlenségi párt elnöke nyitotta meg, utána dr. **Lengyel** Zoltán, a kerület országgyűlési képviselője beszélt. **Szabó** Sándor határozati javaslatot terjesztett elő, melyet a népgyűlés nagy lelkesedéssel elfogadott, kimondva, hogy a képviselőházhoz feliratot intéz a javaslatok ellen s a feliratot küldöttségileg viszi fel a képviselőház elnökéhez. Ez a küldöttség a nagykárolyi 100-as küldöttséghez csatlakozik, mely a jövő hét folyamán megy fel Budapestre. Együttal a népgyűlés üdvözölte **Lengyel** a katonai javaslatok ellen kifejtett működéséért és elhatározta, hogy az országos függetlenségi és 48-as pártot üdvözlő erőteljes állásfoglalásáért és a további küzdelemhez szerencsét és győzelmet kíván. A népgyűlésen Szilagyvármegye intelligenciája és a kerület összes közszénei képviselve voltak.

Nagy-Károlyban ma volt az egész vármegye közönségének bevonásával nagy népgyűlés. A függetlenségi-pártot **Barabás** Béla, **Lengyel** Zoltán, **Luby**

Béla, **Luby** Géza, **Mezősy** Béla országgyűlési képviselők képviselték. A rendező-bizottságban a nagykárolyi szabadelvűpárt is képviselve volt. A néppárt a függetlenségi-párttal egyenlő számban volt képviselve. A képviselőházhoz küldendő feliratot 100 tagu küldöttség viszi fel Nagy-Károlyból és ehhez a zilahi küldöttség is csatlakozik.

Kolozsvárról táviratozzák: Ma itt népgyűlés volt, mely határozati javaslatot fogadott el, hogy a katonai javaslatok a napirendről vétsenek le. Felkéri Kolozsvár városa országgyűlési képviselőit, hogy amennyiben a népgyűlés kívánsága nézetekkel megegyezik, az országgyűlésen e kívánságoknak érvényt szerzenek. A határozatot az országgyűlési képviselők utján a képviselőházhoz feltesztik.

KÜLFÖLD

A macedon-kérdés.

Konstantinápoly, március 1.

A legutóbbi albán tiltakozó-gyűlésekről a következő részletes jelentések érkeztek: Február 12. és 14-ike között Luka faluban mintegy 5000 albán ember gyűlt össze. A gyűlés jóváhagyta az ipeki gyűlés határozatait és az egybegyűiték a korára megesküdték, hogy ellene szegülnek a reformok végrehajtásának. Erről azután emlékiratot szerkesztettek, amelyre a jelen voltak rányomták pecsétjüket és az iratot elküldték a szultánnak. A lukai gyűlés jelentőségének emelésére az ipeki bazárt február 12-től 15-éig zárva tartották. Hasonló gyűlés volt ezen a héten **Gionai** faluban, **Prizrendől** északnyugatra mintegy 10 kilométernyire. Ezen a gyűlésen jelen voltak a **Gyakova** környékéről, továbbá a lumai és podrimai kerületekből való albánok. Ezek az újabb albán gyűlések azonban, ugylátszik, csak utóhangjai az ipeki gyűlésnek és valószínű, hogy Hilmi basa főfelügyelőnek és a helyszínre küldött albán bizottságnak a lakosság megnytatására irányuló akciója nemsokára megteszi hatását. Ha ez nem következik be, akkor a porta valószínűleg végrehajlja **Semsi** basa hadosztálybörnökkel a már elhatározott érvényes katonai rendszabályokat. Ezek a rendszabályok, amint török körökben mondják, állítólag nagyon széleskörűek és hasonlóak azokhoz, amelyekkel évektel ezelőt Dervis basát bízták meg.

Konstantinápoly, március 1.

Valamint az útszűkületben, ugy a szkutarii vilajetben is érvényes és széleskörű akciót látszik kezdeni a török kormány az albánok engedelmessége ellen. **Eszad** basa csendőrpárencenok Kszelába való legutóbbi kiküldése számos büntettes letartóztatására és két hatalmas rablóvezér, a mohamedán **Ozmán Sziri** és a katolikus **Szelua Biszkazia** megékezésére, ugylátszik csak előjátéka egy nagy expedíciónak, amelyet a tavaszon indítanak a majdnem teljesen független malca-i katolikus törzsek ellen, amelyeknél eddig nem sikerült életbeieptetni a tanzimát-törvényeket. A becsavagyó, sokszorosan kompromittált **Eszad** pasa azonban, aki azzel mint magánember szülőföldjén, **Tivánában** ugyanolyan rémuralmat gyakorolt, mint azok a törzsfőnökök, akik ellen most lelép, kitűnő helyi ismeretei és összeköttetései mellett sem az az ember, aki állandó célokra szolgáló nagyobb akciókra alkalmas volna.

Konstantinápoly, március 1.

Drinápolyi jelentések szerint a napokban egy hat-hétfőtnyi bolgár banda Musztafa-Pasa mellett át akart lépni török területre, de a török határórség megakadályozta szándéka végrehajtásában és a bandának egyik tagját elfogta. Híre jár, hogy a szigoru török határórszet dacára a macedon-bizottságok egyre osztogatnak fegyvereket a drinápolyi vilajet határszélén levő bolgár lakosságának. A fegyverkiosztás ének idején, hegyi ösvényeken történik, amelyeknek elzárása részint nagyon nehéz, részint lehetetlen.

Konstantinápoly, március 1.

Az **Ottomán-Bank** már megkapta az utasítást, hogy szabályzatot dolgozzon ki arról a szolgálatról, amelyet a három macedon vilajetben reáruháltak. A szabályzatra néve kikérik az osztrák fegyver és az orosz nagykövet véleményét. A bank ki fogja dolgozni azoknak az utasításoknak a tervezetét is, amelyek szerint a két nagyhatalmasság konzuli hivatalai a reformok végrehajtását ellenőrizni fogják. Konzuli jelentések szerint a reformok elfogadása következtében már megkezdtek az amnestia végrehajtását.

Konstantinápoly, március 1.

Balics montenegrói követ visszatért szabadságáról és kihallgatáson volt a szultánnal. Hír szerint a szultán ez alkalommal megelégedéssel nyilatkozott

Montenegro békés és barátságos magatartásáról és megbizta a követet, hogy ezért háláját fejezze ki **Mikula** fejedelemnek.

HIREK

Budapest, március 1.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Február 28-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Lujza hercegnő és anyja.** **Alice** toszkánai nagyhercegnő megbocsátott leányának és a volt szász trónörökösne ma anyja keblén kísérelhatta szenvedéseit. A nagyhercegnő egy udvarhölgy társaságában érkezett **Lindauba** és két órával később, 9/8 óraker megérkezett szerencsétlen leánya is. A találkozás nagyon megindító volt. **Lujza** hercegnő anyja nyakába borult és keservesen sirt. A nagyhercegnő is nagyon elszomorodott és fájdalmasan hatott reá, hogy **Lujza** hercegnőt annyira megviseltek az utolsó hetek eseményei.

— **A szultán új rendjele.** **Konstantinápolyból** táviratozzák: A szultán új kitüntetést alapított. A kitüntetés, amelynek neve **Ertozrul**, egy csillagból áll, amelyet 12 zománczott aranycsillag vesz körül. A rendjelet a kitüntetettek aranylancokon nyakukon hordják. A csillag egyik oldalán az **Ertozrul** név áll és mellette az Ázsiából való kivándorlás dátuma. A másik oldalán van a szultán tigrája (névalírása) és a rendjel alapításának éve. Az új rendjelet, amelyeknek csak egy osztálya van, idegen uralkodóknak és rendkívüli hűség és érdem jutalmazására fogják adományozni.

— **Képviselőházi kinevezés.** A képviselőházban üresedésben volt gyorsirósegédi állásra a képviselőház elnöke a főrendiház elnökével egyetértőleg dr. **Gonda** Henriket nevezte ki.

— **A pápa jubileuma.** **Rómából** táviratozzák: A pápa ma délben a könyvtár-teremben a szent kollégiumot magánkihallgatáson fogadta. A kihallgatáson 42 biboros volt jelen. A biborosok kezét csókoltak a szentatyának, azután elhelyezkedtek a trón körül. A pápa, aki a jelenlevő biborosok közlése szerint nagyon jó színben van, örömet fejezte ki azon, hogy ilyen nagyszámú tényes gyülekezettel láthat maga körül. A szent kollégium dékánja, **Oreglia** biboros az összes jelen voltak nevében ajándékokat nyújtott át a pápának, aki azoknak nagyon megörült. Azután következtek a beszédek. A pápa azt mondotta, hogy a szent kollégium szerencsekívánatai nagyon meghatották, majd arra emlékeztette a biborosokat, hogy ugyanebben a teremben tartotta IX. **Pius** pápa utolsó konzisztóriumát. Azután uralkodásának hosszu idejére utalt és hálát adott az isteni gondviselésnek ezért a kegyelemért, amely őt nagyon boldoggá teszi. Hozzátette, hogy szeretné ezt az összejevetelt meghosszabbítani, de **Oreglia** biboros figyelmeztette, hogy kiméinie kell magát. Mielőtt azonban elhagyja a gyűlékezetet, szeretne minden egyes biborosnak személyesen átadni egy kis emléket. A pápa ajándéka öt enciklikából és három latin költeményből áll, amelyek diszes kötetbe vannak foglalva ezzel a címmel: „A keresztény hit terjedésének legújabb dokumentumai.“ A biborosok átvették az emléket és újra kezét csókoltak a pápának. Amikor **Lengyel** biborosra került a sor, a pápa azt mondotta, hogy mint legidősebb biboros ő fog majd kedden a Szent-Péter templomban misézni.

— **Quinet bölcsész emlékezete.** **Párisból** jelentik: **Quinet** Edgár bölcsész születésének századik évfordulója alkalmából ma reggel mintegy négyszáz emberből álló menet vonult ki **Quinet** sírházhoz, a **Mont Parnasse**-temetőbe. A sírnál több beszédet mondtak. A Sorbonneban délután **Quinet** emlékeztetőre ünnepséget rendeztek, amelyen jelen volt **Loubet** elnök, a miniszterek, sok szenátor és képviselő és sok egyesületnek a küldöttsége. **Chaumié** közoktatásügyi miniszter, **Ghika** párisi román követ és más szónokok magasztalták **Quinet**ek az irodalom és a bölcsészet terén szerzett érdemeit, azután néhány himnuszt énekeltek és felolvásokat tartottak **Quinet** műveiből.

— **Kubelik házassága.** **Pozsonyból** jelentik a **Magyar Távirati Irodának**: gróf **Csáky** Vidor főrendiházi tag a legutóbbi zombottában megcáfolja a bécsi **Fremdenblatt**nak azt a híresztelést, hogy leányát, **Marianna** grófnőt eljegyezte **Kubelik** Jan hegedűművész. Ez a cáfolat tulajdonképpen a magyar lapokat nem érinti, mert azok **Kubelik** Jan nevét nem gróf **Csáky** Vidor leányával hozták összeköttetésbe. **Kubelik** Jan ugyanis **Székely** Parkasnak, a debreczeni itélőtábla tanácselnökének leányát jegyezte el, aki gróf **Csáky** Kálmán honvédszázadosnagynak volt a felesége s két év óta férjétől elváltan él.

— Miniszterek a Lukácsfürdő-telepen. Ma délelőtt Széll Kálmán mint belügyminiszter, Darányi Ignác földmívelésügyi, Láng Lajos kereskedelemügyi miniszterek és gróf Wickenburg Márk kereskedelemügyi államtitkár megjelentek a Kristályvíz-vállalatnak a Victoria diszító-gyár által díszesen felszített telepen, ahol a minisztereket Palotai Rezső vezérigazgató, Palotai Ödön igazgató, dr. Lichtenberg Kornél társulajdonos, Vészi József, a III. kerület országgyűlési képviselője, dr. Rózsa Vilmos jogügyi tanácsos, Pesti Alfréd vezérítkár és Palotai Andor tolgatók. A minisztereken kívül megjelentek még: Márkus József főrendiházi tag, főpolgármester, dr. Müller Kálmán főrendiházi tag, kórházi főigazgató, Thán Károly főrendiházi tag, egyet. tanár, dr. Korányi Frigyes főrendiházi tag, egyet. tanár, Chyzer Kornél, min. tan., a belügyminisztérium közegészségügyi osztályának főnöke, dr. Csáthy Lajos miniszteri tanácsos. Vértessy Kálmán miniszteri tanácsos a kereskedelemügyi minisztérium elnöki osztályának főnöke, Térey Ödön és Preisz Kornél közegészségügyi felügyelők, dr. Scherman Adolf székesfehérvárosi tisztifőúr, Csáthy Frigyes főigazgató, dr. Ludwig Endre kórházi főigazgató, dr. Hollán Sándor miniszteri titkár és még számosan kitűnő ségeink közül. A meghívott vendégeket Palotai Rezső vezérigazgató kálauzolta a telepen, ahol Széll Kálmán miniszterelnöknek valamint a többi minisztereknek megköszönte, hogy a Lukács-úrdó-vállalat telepét megtisztelték megjelenésükkel. Széll Kálmán miniszterelnök válaszában a miniszterterárai nevében is és válaszában kifejtette, hogy igen szívesen jött a magyar vállalat telepére és mindig nagy érdeklődéssel viseltetett egy magyar viznek külföldre való szállítása iránt, örömmel hallja és veszi tudomásul, hogy évente hány százezer literet szállítanak a vállalat által, különösen Amerikába. Széll Kálmán miniszterelnököt ezután Palotai Rezső vezérigazgató felkérte, hogy adná meg az engedélyt a tiz telephelyen berak ározott (0 ezer) üveg kristályviznek elindítására. A miniszterelnök megadta beleegyezését és a vonat elrobogott. A miniszterek és a meghívott vendégek ezután a telepet tekintették meg.

— Loubet Páris városának bálján. Párisból táviratokat, hogy Loubet elnök tegnap megjelent Páris városának bálján. Az elnököt több miniszter kísérette. A nagy számmal jelenlévő vendégek tisztelősen üdvözölték az elnököt, aki most először jelent meg Páris városának bálján, amióta a városbázan a nacionalisták az urak.

— Megtámadott rendőrök. Rosenberg János és Sásky László kocsisok ma délelőtt a Szabolcs-utca 22. számú kocsmában üsszeverekedtek. A kocsmáros Bak II József rendőrt hívta segítségül, aki a verekedőket kituszkolta a kocsmából. Az utcaán ubóti csak loyaltatták a verekedést, amire a rendőr be akarta kíséni Rosenberg Jánost. Végigvezette már a Szabolcs-utcaán, amikor szemben találkozik Rosenberg ismerősével, Kristál János kifutott csavargóval, aki több csavargó társaságában volt. Kristál látva barátja veszedelmét rákiáltott Rosenbergre.

— Szédülés játékonysággal. Megírjuk a minap, hogy egy csomó rovvit muttu alak legujabban a játékonyság nevében vakmerő szédülést üz. Hangzatos címekkel különböző játékonysóokra hangversenyeket, mulatságokat hirdetnek és tiszteletjegyeiket elküldik magasállásu, vagyonos emberekhez azzal a kérelemmel, hogy teiszésszerintü üsszeggel járuljanak a játékonysóhoz. Most Demjén Benő detektiv-felügyelő két újabb szédülést csipet el.

Az egyik Braun Adolf 22 éves munkálatán csavargó, aki jól öltözködik, hirlapírának adja ki magát, a másik Guttman Sándor 17 éves laóer kereskedő. Valószínű, hogy ez a két csavargó a minap teleplezett bandával együtt dolgozott, mert Braun Adolt a másik szédülés-banda főnöke, Braun Gézának a testvére. A két szédüléses többnyire Bartha Ákos és Gerő Ödön neveket használják. A többek között azt hirdették, hogy az érettségizett munkanélküliek javára március 30-án délelőtt a Vigadóban matiné rendeznek és ezzel az ürügyvel végigpumpolják a mágnésokat és papokat. Majd január 18-ára hirdették a Ferenovárosi Körbe a Katbókus Munkásokat Segélyező Társaság nevében felolvasást, amelynek a műsorán mint felolvasó Hock János szerepel. Ezt a felolvasást egyáltalán nem tartották meg, noba több száz koronát szedtek össze rá. A szédüléses Braun Adolt és Guttman Sándor elien a rendőrség megindította a vizsgálatot és a toloncházba szállította őket.

— Megszökött irnok. Újvidékről jelentik: Bartos rendőrkapitánysági irnok több ezer korona adósság hátrahagyásával megszökött. A rendőrség körözövelet boosított ki Bartos ellen.

— Öngyilkos magánzónó. Pásztori Lajosné született Papp Mária magánzónó ma este a Bosnyák-utca 22-ik szám alatt lévő lakásán revolverrel sviven lötte magát és azonnal meghalt. A szerenósétlen aszonny gyógyíhatatlan betegsége kergette a halálba. Holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— A cseléd merénylete. Nagy veszedelem fenyegette tegnap Fényes Dező magántanár feleségét a Lipót-kört 4. számú lakásán. A tanár felmondott Pálócy Margit 23 éves cselédjének, mert garázda módon viselkedett, fenyegetőzött. Tegnap jart le a felmondási idő. A tanár kifizette a cselédet, aki látványlag alázatosan kezet csókolni gazdájának, majd urnó éhez lépett, hogy annak is kezet csókoljon. Amikor urnője mellett volt, egyszerre kést rántott elő és rá akart rohanni. A merényletet a tanár még idejekorán észrevette és leigotta a leányt. Összekötözve átadták a rendőrségnek és most a börtönben ül a dühöngő cseléd.

Sturm Albert ünneplése.

Budapest, március 1.

Kedélyes lakomával, lelkes hangulatban ünnepeleik ma dében az újságírók Sturm Albertet, a Budapesti Tudóstól köztiszteletben álló szerkesztőjét abból az alkalomból, hogy kitűnő kollégájukat a Ferenc József-rend tisztí keresztjével tüntették ki. A lakoma az Országos Kaszinóban folyt le a sajtó előkelő munkásainak nagy részvétele mellett.

Az ünneplény, amelyről Falk Miksa, a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének elnöke, és Rákosi Jenő, az „Othon” írók és hirlapírók körének elnöke egészségi okokból kimentek magukat, jelen voltak: Vészi József országgyűlési képviselő, a Budapesti Újságírók Egyesületének elnöke, báró Feilitsch Artur, Fichler Győző, Szatmári Mór és Szóts Pál országgyűlési képviselők, zai Fenyvessy Adolf az országgyűlési gyorsíróda főnöke, Geléri Mór királyi tanácsos, dr. Radó Sámuel, Lichtenstein Lajos, Jancsó Dező, Csathó Aurél, Aczél Endre, Adorján Sándor, Alódi Béla, Andó, Ballière Sándor, Barta Manó, Baumann Miksa, Bede Jób, Biró Pál, Bonitz Ferenc, Boros Sama, dr. Bródy Lajos, Csányi Zsigmond, Csiklay Lajos, Csörgő Hugó, Deutsch Antal, Deutsch Ernő, Dimer-Dénes József, dr. Dicső Béla, dr. Dolencz József, Donáth, Eichner Soma, Falk Richard, dr. Farkasházy Zsigmond, dr. Fekete József, Fodor Ferenc, Friedmann Lipót, dr. Friedrich Tivadar, Freund József, Frischer Gyula, Gáspár Artur, Gerő Ödön, dr. Gratz Gusztáv, Góth Ernő, Hollósy Géza, Janovics Pál, Job Dániel, Jauitsz Béla, Kabos Ede, dr. Kovács Jenő, Lányi Zsigmond Lakatos Sándor, Loránt Dező, Lipsey Ádám, Lipó, Lichtenstein Lajos, Mandovszky Richard, Messer Sándor, Mészáros Dániel, Mezei Ernő, Márkus Miksa, Neumann Alfréd Nagy, Ötvös Leó, Peisner Ignác, Peisner Miksa, Páláshy Marcell, dr. Pályi Ede, Palotai Hugó, Pintér Gyula, dr. Pap Dávid, dr. Pollák Manó, dr. Pollák L., Rothauer Miksa, Sebők Zsigmond, Sebők Gyula, Singer Zsigmond, dr. Schiller Zsigmond, dr. Schiller Henrik Szerdahelyi Sándor, Seres Gyula, Sátori Jakab, Sipos Ignác, Schwarz Armin, Somogyi Péter, dr. Soltész Adolf, Szvoboda Lajos, Schanckebank Károly, Veigelberg Hugó, Viola Miksa, Vajda, Weinmann Miksa, Zerkowitz Emil és mások.

Az első felkűszöntőt Vészi József országgyűlési képviselő mondta:

Kedves barátaim! (Halljuk! Halljuk!) Újságíró testvéreink! Hála Istennek, egészen magunk között vagyunk. Semmi leszély bennünkre le nem nyugó, semmi tekintet viselkedésünkre, gondolkodásunkra, beszédünkre békot nem raknak. Ebben az intum kartársi körben elmondhatjuk tehát cikornyá nélkül, a szavaknak súlyosabb megválogása nélkül érzelmeinket úgy, ahogy szívünkbeli kitakadnak. Valamennyiünk érzése ebben az órában Sturm Albert t. barátunkat veszi körül (Éljen! éljenzés), aki egy kis csodát tudott valóságá váítani ebben a nagyon szkeptikus korban, amey csodákban hiszni nem tud vagy nem akar. Létrehozta ad hoc a magyar sajtónak egyesülését; egyesültünk az iránta érzett szimpátiában egyesültünk a baráti rokonszéknek iránta való nyilvános kimutatásában. (Éljenzés.)

Tisztelet barátaim és kedves kollégáim! Miféle büvkörrel rubázta fel a gondviselés Sturm Albert t. barátunkat, hogy ezt a csudát létre tudta hozni? Ha megvizsgáljuk őt, akkor azt találjuk, hogy neki van egy nagy újságírói jogome erre a szerepre. Mi újságírók az antiszurnalizmusnak ebben a klasszikus korszakában, amelynek súlyát valamenyien érezzük, vaamennyire megállunk azt, hogy egymás iránt kölégialis elnézésel, testvéri érzéssel kell lennünk de ezeket az érzéseket por foro interno szoktuk csak megvalósítani. Mi hát az Sturm Albertben, ami arra is bír bennünket, hogy amit por foro interno érzünk azt künn a forumon is hangosan kiáltsunk ki? (Halljuk! Halljuk!) Hát én gondolom t. barátám, hogy ebben áll. Sturm Albert azok közé az újságírók közé tartozik, akik becsületet szerettek a mi mesterségünkre (Éljenzés.) mert kötevéle újságíró van, az, aki a mesterségtől kér becsületet s olyan, aki a mesterségbe hoz becsületet.

Sturm Albert ez utóbbiak díszes sorába tartozik, az utóbbiaknak díszes és hála istennek a magyar sajtóban egyre gyarapodó sorába. Ő körülbelül a magyar sajtó dőnyjei közé tartozik s ideostva 35 éve végzi a mi fáradságos munkánkat. (Zajos totszés.) Harmóniofeszítendel keserves munkáján keresztül, hiszen én magam is közel egy negyedszázada ki-sérem figyelemmel az ő ténykedését, tehát negyedfél-tizedes keserves, fáradságos gondokkal teljes újságírói munkálkodásán keresztül Sturm mindig a nemesebb értelemben vett ambícióknak s az újságírói ideáloknak embere és szolgálója volt. Amikor az újságíró hierarchialegalsóbb lépcsőfokainakindul munkájának, már akkor is az újságírás kemény mesterségét én hitelték számára a poézisnek édes vízei és miálai mesteri riportját vette papírra, azokban is csengiek és bonganak a ritmusok. De ezekben nem a magától adta, hanem leszállt a magyar poézis aranybányába; ke-restet Pétófi és Arany Jánost s onnan merítette a magyar költészet legdrágább kincseit. Ezeket mutatta be kongeniális, mesteri átütelésben a német publicitásnak és ezzel együtt az egész világnak. (Helyeslés.) Később publicistává lett, pennát forogtatót és e pennának minden sercegése a magyar kultúrának, a magyar kormányzatnak a külföldön való ismeretét szolgálta. Utóbb a politikai hírszolgálatás szervezésének terére lépett és megmutatta azt, hogy a hírszolgálat, a híradást az újságírói működsét, hogy kell etikai alapra fektetni és csinált nekünk egy téhivatalos könyv-matost, amely pártközi becsületben részesült, mert kipróbált szavahitősege és teljes megbízhatósága azt a magyar sajtó elsőrangú termékei közé sorozza. (Ugy van! Éljenzés.)

Hát t. barátaim, mikor ezekben a mozgalmas időkben 6 feleségnek, koronás királynaknnek kegye e kollégánk felé fordult, akkor reánk egy kedves kötelesség hárul és úgy látom, azért jelentünk meg ily nagy számmal a mai napon, azért jelentünk meg kötelességünk tettelettel röjjük le: e kötelesség az, hogy Sturm Albert felé iróvna ragadunk poharat s mondjuk meg neki, hogy az ő újságírói éreneyét tiszteljük, az ő szeplőtlen újságírói karaktere iránt nagyra-becsüléssel viseltetünk, őt mint kollégát szeretettel szí-vünkbe zárjuk! (Hosszantartó lelkes él, zész és taps.)

Ezután Sturm Albert állott fel szólásra és a következő pohárköszöntőt mondotta:

Igen tisztelt uraim! Kedves barátaim! A nagy világegyetemenk legszámalmasabb alakja volnék, ba e peroben lelkeim más érzelmet hatná át, mint a határitalan hálaé pályatársaim iránt, akik a magas kormány javaslataira legelsőbb helyről nyert kitüntetésemet tetézték azzai, hogy sajtó kartársi jóindulatuk sugallatára a mai nap ream nézve annyira dicső kitüntetésben részesítettek. (Éljenzés.) E pillanatban gyermekkorom emeike közül egy tanulságos mese eseményt meg lelkemben. A megtevédit ijtéről szól, aki amában a sir saélén álló törtéimes bünöknek képzeli magát. Leikét remülettel tölti el a reá várakozó kárnozot gondolata. Keserves bünbánatában csak egy az óhaja: Vajha mindent előiről kezdhetne! Miyen más életet loyaltana akkor!... Azután telébred az álomból és alaposan megjavulva, megfogadja, hogy jó, éreneyes életet fog élni ezental.

En e pillanatban épp az elenkező helyzeiben érzem magamat. Mintha prédikációs halott volnék. (Derültés.) Edösszava zsolozsmák hangzanak körüllem és zmondattatannul jól esik nálamon, miyen szépeket, miyen jókat tudnak én rólam. Jobbat és szebbet, teltessem, nálalom után sem fognak tudni.

Az álomból telébredve, csak azt logodhatnám, hogy megmaradok annak, aki eddig is voltam, aki életi fogva arra törekedtem, hogy jó kartárs legyek. Büszkén látom e napokban, hogy pályatársaim e jó szándékomat telismerték. (Éljenzés.)

Már most szeretném — elkényeztetett prima-donna módára — (Deri tség.) a rokonszenv e drága vizgát száankent szétosztani a kedves pályatársak körül, de ő is bizonyára szivesebben veszik, ba e virágokat bokréta alá fázve, azon kimagasló pályatársaink elő rakom, akik a kartársi szellem ébresztésére és fejlesztésére legelőbbit tettek és akik intézményeink élén állva, személyükben e szellemet is megtestesítik.

Hadd dízsem hát telé előbbit azt az ősi iros-asztat, amely előtt immár több mint félszázada Falk Miksa (Éljenzés.) ezerez becsületet a magyar újságíró nevének és amelyhez én nagy áhittattal közeledtem harmincöt esztendővel ezelőtt. Akkoriban még fényesen barnálló náját máris a nemzeti legenda szótte körül aranyszálával. Börtönben szenvedett, mert Bécsben is merie a „magyar hazát szeretni nagyon. Nem tarokkpartival és d-szentrikon haval kölellesen sulyosított magyar államirokságban: becsületet osztrák börtönt szenvedett, rabkoszon és rabnak való foglalkozással. Próbáljon csak szegény epigon bolmi ianikus vezetékik révén ilyen gióriára szert tenni! Ha csak egyidejűleg ezútkanalat nem lop, ilyen „meg-tiszteltetés”-ből nem jut neki! (Derültés.) És szólt a krónika arról is, hogy szépséges királynékat ő oktatta a magyar nyelvre. Vajjon lesz-e valaha pályatársunk, akinek ily dicsőség jut osztályrészü?!

Harmincöt évvel ezelőtt Falk Miksa még nem volt a parlamentnek tagja. Csak azután teljesítette azt a roppant munkát, amelyet nagy államférfi: hivatóság a törvényhozás terén reáért. — És mindez órási munka mellett ő maga legkedvesebbet perének valja, amelyet nyugdíjintézetünknek szentel, amelynek megteremtésében a magyarországi hirlapírók előszőr atak jelét üsszetartó-ándóságuk érteleték, és amely telé ő, életelői fogva atyai jóindulattal tartja védő kezét. Vajha, még sokáig, igen sokáig haladtatna nyugdíjintézetünk az ő búcsú vezetése alatt, vajha még sokáig, igen sokáig arasztana lény? Falk Miksa a magyarországi sajtóra, amelynek forradalomserző tejődőségét ő bámulatos tesu e szellemi ruganyossággal lépést tart, hűségesen osztozva munkatársaival nem egyszer még az éjjeli szerkesztés keserves fárada-maiban is Rákosi Jenő legyen a másik bokréta. (Éljenzés.) O a modern magyar újság megteremtője.

SZÍNHÁZ, ZENE

Várszínház. Az országos színészakadémia növendékei sűrű egymásutánban mutatják be fejlődő tehetségüket, szorgalmas haladásukat. Vasárnap a *Cifra nyomorúsággal* léptek a közönség elé, *Csikó* Gergely érdekes, mozgalmassá színművével. Ebben a darabban a zsáner, a nyers humor, az élet aprólékos rajza mélyebben járó drámaisággal párosul. Változatos alakításokra bőven nyílik alkalom és ez az alkalom, hogy a mi derék színésznövendékeink jól kihasználják. Élénk, reális színekkel jellemezték a *Csikó-léle* alakokat, különösen *Chiary Irén*, *Verő Margit*, *Kállai Kornélia*, *Bajai Mór*, *Szilágyi Ivor* és *Rákai Márton*. A jeles ensemblet *Ujháti* tanította be és a kitűnő mester éppen úgy gyönyörködhetett intelligens tanítványaiban, mint a közönség.

Magyar Színház. Egészzen szokatlan, de annál izgalmasabb és érdekesebb délutáni bemutatója volt tegnap a Magyar Színház. A *Grant kapitány gyermekéi* című látványos színművet adták először, melyet *D'Ennery*, a látványos színművek nagymestere, drammatizált *Jules Verne*-nek, az izgalmas regények nagymesterének, hasonló című könyve után. Főlegesen tán mondani is, hogy Grant kapitány kalandos története a színpadon sem veszített semmit izgalmas voltából s amit a tegnapi bemutató is mutatott, a Magyar Színház a *Grant kapitánnyal* a lehető leghatásosabb vasárnapi darabot sorozta be műsorába. A darab kiállítására nagyon gondos volt a szereplők: *Szilágyi, Angyal Ilka, Horváth Paula, Boross, Hidvéghy, Faragó, Szomori* és *Kornai* Berta teljes hatással játszották szerepeiket. A délutáni premiór olyan hangos volt a tapsoktól, hogy sok esteli premiór boldogabb érezte magát, ha csak felnyílna ilyen taprokat hallana. A darabot *Fái J. Béla* kitűnő fordításában adták.

Ifjusági hangverseny. Fényesen sikerült hangversenyt rendezett a Lónyay-utcai református főgimnázium ifjusága, *Francis Kiss* Károly tanár vezetésével, szombat este az intézet dísztermében, melyet zsúfolásig megtöltött a protestáns világ előkelősége.

A hangversenyt az ifjusági dalárda énekek nyitotta meg, mely után *Salgó Ernő* tanuló *Liszt* Róham indulóját játszotta el. Úgyesen szavaltá ezután *Kelemen Imre* a *Bor herceget zongorakísérettel*, majd *Csikós Zoltán* hegedűjátéka után dörgő taps és éjézés között *Váradi Aranka*, a Színművészeti Akadémia végzett fiatal művésznője lépett az emelvényre és gyönyörűen szavaltá el *Kéthly Endréné*-nek, a tehetséges fiatal prótának Régi idők című bájos költeményét, melyet még apjának, *Váradi Antalnak* és *Kisfalussy Károly* egy gyönyörű költeményével kellett megtöltania. Az ifjuság előadja *Haydn* vonósnegyecét nagy művészetel. *Freitag* Mózes *Kudnyánsky* A gyáros című monológját mondta el igen hatásosan, majd ismét az ifjusági zenekar *Mendelssohn* nászindulóját játszotta *Végtől Kovács Mihály* énekes kupalet, zajos derűtséget kelte és az énekkar magyar dalokkal fejezte be a pompás műsort. A hangversenynek igen szép anyagi sikere van, amelyet az ifjusági segítségnyújt alapjához csatolnak.

A filharmonikusok jubileuma.

Budapest, március 1.

A zeneértő és zenekedvelő magyar társadalomnak előkelő gyülekezete tanácskozott ma délelőtt 11 órakor a M. Kir. Operaház előcsarnokának elsőemeleti helyiségében, hogy előkészítse a Filharmonikus Társaság fennállásának tízszázados jubileum ünnepségét.

Jelen voltak: gróf *Apponyi Albert* mint az előkészítő bizottság elnöke, *Székely Ignác* államtitkár, mint a belügyminisztérium képviselője, *Bezerédj Viktor* miniszteri tanácsos, *Halmos János* polgármester, *Mattkovits Sándor*, *Egipcsich Mihály* címzetes püspök, gróf *Szechenyi Imre*, báró *Harkányi Frigyes*, *Konkoly-Láng Miklós*, dr. *Neumann Ármin*, *Beöthy Zeolt* és *Lánczy Gyula* egyetemi tanárok, csetei *Herzog Péter*, *Mászás Imre*, a Filharmoniai Társaság elnöke, *Mader Raoul* operaházi igazgató, *Belovics Imre*, *Siposs Antal*, *Mihalovich Odón*, *Erney József*, *Alszeghy Kálmán*, *Aggházy Károly*, *Neszda Károly*, *Antalik Károly*, *Willmouth Bódog*, *Arányi Frigyes*, *Schüller Zsigmond*, *Csajthy Ferenc* dr. *Szalay Mihály*, *Márkus Miksa*, *Lándor Tivadar* stb.

Gróf *Apponyi Albert* mint az előkészítő-bizottság elnöke, megnyitotta az ülést, nem éri szükségét annak, hogy bővebben fejtegetse a terbevelt akció nagy jelentőségét. A Filharmoniai Társaság ebben az évben áll meg működésének ötvenedik évét. Ki ne méltányolná, hogy ez nemcsak a zeneművészetnek, hanem általában Magyarország kultúrájának életében még jelent. Lehet mondani, hogy világvárosi jellegre nem tarthat igényt oly város, amely nem rendelkezik a zenei élet germeivel: a rendszeres, nagy zenekari hangversenyekkel.

A mi Operaházunk derék zenekara — ugymond — semmi más buzdításnak hatása alatt, semmi-féle más inspirációnak vagy vezetésnek engedve, mint csupán egyfelől a művészi ösztöneik és ambícióiknak,

íróknak, de épp ezért lehetetlen bizonyos különbségeket nem konstataálni a fővárosi és a vidéki hírlap-irodalom között. A fővárosi hírlapirodalom — úgy látszik — a teher asztalán nem igen ismeri tekintélyt. Nem úgy vidéken. Ott jó és rossz szónoklatot áhitatosan meghallgatnak. (Derültség.) Az igazság azonban abban van, hogy itt is, ott is elismerjük ugyan a tekintélyeket, csak az a kár, hogy nem igen ismerjük el a magunk körében. (Tetszés és helyesítés.) Egyben azonban szomorúan egyezik a fővárosi hírlapirodalom a vidékivel és ez az, hogy anyagi javakkal, sajnos, minél kevésbé van megelégedve. (Derültség.) Összintén kívánja a Sturm Albertnek, hogy ahhoz a nagy erkölcsi kitüntetéshez, amely az ő személyében hírlapíró társait is érte, minél nagyobb mértékben érje őt az anyagi javakban megnyilatkozó boldogságnak is. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Geleitér Mór királyi tanácsos Sturm Albertet a kiváló hírlapírókat egyáltalán nem nemes emberbarátot köszönti le.

Dr. *Fiehr Győző* mondott határos pohárköszöntőt az ünnepelt. Nincs olyan ember ebben az országban — ugymond — aki Sturmot ismerve, ne ismerne el, hogy ő egyike azoknak a férfiaknak, akik, kilépve a családi élet enyhe szeretettel teljes köréből, a közélet ridegségében is mindenütt a jótekonyságnak, a becsületes lelebaráti szeretetnek meleg sugarait árasztják és ezer meg ezer ember boldogságát mozdították elő. (Élénk éljenzés.) Megemlékezik Sturmról, a budapesti szüneti gyermektelep-egyesület egyik lelkes tényezőjéről aki buzgólkodásának az a zövegnyű szép Ferenc József-telep is köszöni létrejöttét, amely nemcsak a legújabb gyönyörűségére szolgál és kívánja, hogy amit ő eszményi lelebaráti szeretettel elvele jót cselekedett másokkal, adja Isten ezerszer vissza neki és családjának. (Élénk éljenzés.)

Bonitz Ferenc mondott ezután figyelemmel hallgatott felköszöntőt. Örömmel látja, hogy csak zsurralizáltak vannak itt együtt és meglepődéssel ismétli a francia vigjáték híres szavát, „enfin senis.” Ha más nem becsül meg bennünket — ugymond — becsüljük meg mi magunk egymást. (Élénk tetszés.) Ha lapjaink hasábjain kiűzünk is egymás ellen, hol pennával, hol doronggal, ez nem változtat azon a benső szolidaritáson, amely a hírlapírókat mint olyanokat egymáshoz forrasztja. Szívesen köszönt Sturm urat, aki a magyar zsurraliztikának valóságos „Sturm Uhr“-ja. (Derültség.) Nem mindekként örülünk, amit Bécsből kapunk, de az ő kitüntetésének örülünk, noha Bécsből kapjuk, mert ez nem igényelt rekompenzációt, mivelhogy már régen megszerzett érdemeknek jól kiérdemelt elismerése volt oly helyről, amely előtt valamennyien meghajlunk. (Élénk tetszés és éljenzés.) Egyébiránt három óra felé járván az idő, mivel a néppárt nem jolytat obstrukciót, hanem csak erőlyes oppozíciót fejt ki, siet befejeznie felszólalását a határozati javaslatlall, hogy az Ursten Sturm Albertet sokáig éltesse. (Élénk tetszés és helyesítés.)

Janos Dezso Sturm Albertre, mint szűkebb kollegájára, mint könyvomas lapkesztesőre őríti poharát.

Dr. *Friedrich Tivadar*, aki Sturm Albertben tanítómesterét köszönhetné le, csak arra szorítokzik, hogy kimagyarozza. *Falk Miksa* és *Rákosi Jenő*, akikről az ünnepelt tőszájában méltóan emlékezett meg, miért nincsenek jelen. *Falk Miksa*, legnagyobb saundatára, egészségi okokból *Abbázian* tartózkodik. *Rákosi Jenő* pedig már régebben vidékre utazván még nem érkezhetett vissza. Fel van azonban hatalmazva, hogy az ő nevében is köszöntse Sturm Albertet.

Sipos Ignác, mint az ünnepelt földije, szűkebb honfitársai, a lipót-szent-miklósiak nevében üdvözi kollegáját.

Végül *Vézi József* hangulatos felköszöntőben élíti a jelenlövő újságrók neszorát. *Lichtenstein F. Lajos*, aki már 1848-ban is újságró volt, akinek a keze alól a mai újságróknak immár fényes gárdája került ki és akit mint beieg embert is elhozott a mai ünnepre az újságrókkal való szolidaritás érzetének az ereje. (Élénk tetszés és éljenzés.)

A kitűnő lakoma *Müller Antal*, az Országos Kaszinó vendéglőségnek konyháját és *François Louis* hazai Othon-pegsőjét dicséri. — amelynek vignettáját *Rákosi Jenő* arcépe díszíti.

A kitűnő és tapintatos rendezés, amelynek fardalmaiban dr. *Friedrich Tivadar* és *Boros Samu* osztoztak, szintén hozzájárult ahhoz, hogy meghamisatlanul kedélyes, vidám hangulatban oszladozott a társaság a királyi kitüntetésben részesült újságró ünnepélyéről.

Az ünnepelt a lakomára a következő táviratokat kapta:

Láng Lajos kereskedelmi miniszter: „Midőn a magyar újságrókat egy legkiválóbb és legérdemesebb tagját legiesőbb kitüntetés alkalmából tisztelettel és szeretettel ünnepli, őszinte örömmel osztozom s legszívesebben üdvözlémet küldöm.”

Gromon Dezso honvédelmi államtitkár: „Legyen szives a mai ünnepelt előtt azok sorában felmenteni, kik őt nagyrabecsülések mellett tiszta szívvel jövő időkben a magunkkal felkeresik. *Gromon Dezso*.”

Rákosi Jenő Lussin-Grandeből: „Ragogyon kedve mindig banketti mértékben lényesen, mint az olasz nap; na ugyan itt esik az eső, de ez mit sem tesz, essék öre is, mint *Kessuth Lajos* kalapjára. Baráti üdvözléssel: *Rákosi Jenő*.”

Távirati, illetőleg leveleli üdvözléseket küldtek: *Vertesy Sándor* miniszteri tanácsos, *Holtán Sándor* miniszteri titkár, *Antalik Károly*, az országgyűlési gyorsíróda másod-önke, *Szekula Gyula*, a kassa-oderbergi vasút illetégyelője *Falk Frigyes* főügyelő, *Pigler Lipót* miniszteri segédogalmazó, *Rudas László* és még számasosan.

Belevive az újságba erős egyéni temperamentumát, heves fajszeretetét és nemes irodalmi ízlését, a szó téves értelmezés iskolát alapított. A modern technika minden vívmányát ő hajtotta a magyar újságírás szolgálatába. De iskolát alapított abban is, hogy tanítványainak nemcsak mestere, hanem jó kártaúra is, és hogy munkájukban derekas részvétele, kis örömeiknek, nagy bánatuknak hűségese osztályosa. A nemes kar-tárai szellemet szerkesztősége tagjain kívül valamennyi hírlapíróra kiterjesztve az Othont megteremtette. Az oldott kévét ő kötötte össze. Egyénisége tekintélyével nőtton nő a hazáért, a magyar újságírás tekintélye Magyar újságírókat össze nem jöhetnek, hogy hálaian ne emlékezőnek *Rákosi Jenő*ről.

Es valamint *Rákosi Jenő* az arénában megjelenve, már ott találta a márvány célozópba véve *Falk Miksának* nagy nevét: azoknélpen a harmadik újságró szervezőitnek győzelmesen hódító tehetségű megapítója csak akkor tűnt fel a mi látóhatárunkon, amidőn *Rákosi Jenő* hírlapíró a akja már szikla-szilárd alapon állott. Ha valakiről, hát *Vézi József*ről (Élénk éljenzés.) el lehet mondani, hogy ő az az újságró, aki a hivatását el nem tésztette, ő a született újságró, aki el-hal hivatásáért, el-hal pályatársaiért és aki impulzív természetének törbetelen varázsát kártaurai javára fordítja. Ő az az orthodox, az az exkizív hírlapíró, aki körében csakis a hivatásos újságró túri meg és aki neketem leg-regibb szemiorjai egyikének, nagyobb tiszteletet és kedvesebb örömet nem szerezhetett, mint azzal, hogy mai összejövetelünk alkalmával szónoklata fényével szerény működésémet megaranoyozta.

Tisztelet uraim! Kedves barátaim!

Éltessük tehát egyetemben és külön-külön az uttóró mestert, a nagy idők nagy tanuját, a nemzeti epeoa egyik cselekvő hősét: *Falk Miksát*, éltessük hivatásunkbeli kártaursaink fennen kiváló alakját, a magyar nemzeti renaissance apostolát, a jólelkű pályatársat: *Rákosi Jenő*t, és éltessük az előretörő, ifabb nemzedék impetiúszos vezérét, a hírlapírókat érdekel-ben sikra szállani mindig kész kollegánkat: *Vézi József*-t. (Hosszantartó éljenzés.)

Schwarz Armin az országgyűlési tudósítók nevében köszönti le Sturm Albertet, aki immár évtizedek óta kopátja az országgyűlés írói karzatának padját. (Élénk tetszés.)

Mit mondjak — így folytatja — Sturm Albert-ről az alkalommal? Őt ismerik is meg nem is. Egyike azon érdekes embereknek, akikről az szokás mondani: „Külföld, mint amilyenek látszik”, vagy egy másik variánsal „érdes külföld, jó szív, nemes lélek”. En a gesztenyéhez hasonlítanám: a tükés burok-ból és még egy búrból ki kell hámozni a nemes, és győmölcsöt. Valamikor egy intímbe körben egy igen szellemes férfú Sturm Albertet a libához hasonlítottá, mondván: „Minden jó benne, csak a csőre nem!” (Derültség.) És valóban: Sturm Albertben minden jó, minden kitűnő, de különösen a szive és a tolla. A szive, amely minden nemes emberbaráti eszméért tud hevülni és dolgozni; a tolla, mely oly sok szép, sok gyönyörű dolgot ír. És ez a szive és ez a toll elejétől fogva mind e mai napig a magyar nemzeti gondolat, a magyar irodalom és kultúra szolgálatában állt. (Éljenzés.) De hajl! Az idők múltán Sturm Albertet nagy változás esett meg; a libából facón, császarmadar lett, a saját munkásából a saját munkaadója. Ez a változás neki hasznos, üdvös lehet, de kárát vallotta az irodalom. Az az ékes toll, mely Arany János eposzaival és balladáival, Jókai regényeivel ismertette meg a külföldet, az a toll, mely immár egy negyedszázaddal ezelőt magyar kultur-kepekért rajzolt meg a német világ számára, az a toll, mely finom művészetel számtalan politikai és szép-irodalmi cikket írt, az most már csak körmön-font kommunikékat és puskaporszagú barci tudósítókot gyárt. Sturm Albert leszálta a Pegázusról és harcimélen száguld végig a csatatereken othagyta a Tempa-völgy virágos mezőit és a politika tükés bokrai közt verdegdi. Azért, midőn ma felköszöntöm, kérem ön, ne felejtse el végképpen első szerelmét, a Muzsát; ne engedje elaludni az isteni szikrát, amely-lyel megáldott. Mindezekhez pedig kívánok neki hosszú életet, ifjui erőt és egészséget. Isen éltesse. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Badó Sámuel dr. Sturm Albertben barátját köszönti le, tünteti önájára ama felozás ellen, mintha a hírlapíródalom terén való versengő munkakodás oszkenthetné a hírlapírói szolidaritás érzetét. Nagy jelentőséget tulajdonít Sturm Albert kitüntetésének, azért mert ez a toll nyilvánva óvá vált, hogy a hírlapíró, akit bohémként, akit elevenek és holtak lelett ítélő külföldként lenézni szokás, a polgári életben is számottevő tényezővé tud lenni, polgári erények által is képes kitűnni. Arra, aki a hírlapírókat a dicsőségnek is osztályosává tette, Sturm Albertre emeli poharát. (Élénk éljenzés.)

Mezei Ernő revánssal óhajt élni Sturm Alberttel szemben, aki gonosz indattal a szóól jubileumának beharangozót, elárulván, hogy ő (a szóól), aki intranzigens ellenzi a pályafutását egy német hírlapnál, mint német újságró kezdte. Az ünnepelt csakugyan vele együtt ugyanazon lapnál kezdte pályafutását és ha az újságró általban pályavészteit existenciának mondják, nem tudja már most, ki az igazi pályavészteit, Sturm Albert, aki az északi, vagy ő, aki a déli pölösön kötött ki? Csodálatos, hogy a királyi kitüntetésnek meleg napugára mégis Sturm Albertet érte. (Élénk derűtség és tetszés.) Persze, hogy Sturm Albert magasra szállhatott a kormány legbaóján, amely azért abszolúte nem vált kormányzóhatóbb legbaójává, mint a többi; egyébiránt bizonyára ez a léghajó is azért emelkedett oly magasra, mert az élelmiszereket kidobták belőle. Sturm Albertet, aki téhivatalos működésében is megerősíti a vérbeli újságró előnyeit élteit. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Báró Felitssov Artur felszólításnak engedve emel szót, de jogosítva is éri magát erre mert maga is hírlapírónak érzi magát; igaz, hogy vidéki hírlap-

másfelől az előbb említettem annak a tudatnak, hogy fővárosunk világiarvos színvonalára eme ni egyebek mellett csak úgy lehet, ha zenei életét is ilyen irányban kiélesszítjük: e nemes motívumoktól vezérelve már ötven évvel ezelőt, akkor még a Nemzeti Színházban, szerény körben működve, de egy Erkel Ferencné vezetése alatt vállalkozott arra, hogy fővárosunk megállítható zenei életének e legfőbb tényezőjével. Vállalkozott erre — ami csak emeli az ünnep nevezetességét — azokban a szomorú időkben, amidőn az alkotmányos élet szünetelt, amidőn tehát a haza legjobbjai a nemzeti élet kontinuitását csupán csak a társadalmi mozzanatok ápolásával tudták fenntartani.

A nemzet e társadalmi aktivitásnak egészébe illeszkedik be az a kezdeményezés, amelyet Operánk zenekara tett, midőn 1858-ban a nagy zenekari hangversenyek intézményét itt megvalósította.

Ez mind megannyi ok arra, hogy ez az 50 éves forduló minél nagyobb fényvel ünnepeltesse meg s egyszerűsége igazolja azt is, hogy a Filharmóniai Társaság rendes választmányára mellé per cooptatio nem szegődöttünk néhányan részint zeneművészek, részint a zeneművészet barátjai, akik első sorban a nagyközönséghez fordultunk azzal a kéréssel hogy alkítsunk egy nagybizottságot, amely az ünnepély iránti érdeklődést hivatva van átvinni a magyar társadalomnak és elsősorban a fővárosi közönségnek szélesebb rétegeibe és a valószínűleg majd a kiküldendő albizottság útján, egyetértve a Filharmóniai Társaság választmányával, a művelt külföldi érdeklődést is felhívni az ünnep iránt.

S ha szabad ez alkalomból egyéni óhajátomat és reményemet kifejeznem, az e külön órla alakult bizottságból talán kinötheti magát oly állandó társasági szervezet is, amely épp úgy, mint a képzőművészeti társulatban, a művészek mellé a műpártolókat is a képzőművészet emelésére és érdekeinek felkarolására rendszeresen és szervesen egyesíti a zenészek és különösen a Filharmóniai Társaság választmánya mellé a zenepártoló közönséget csoportosítsa. (Élénk éljenzs.)

Kéri az értekezletet, hogy mindenekelőtt elnököt válasszon. (Élénk felkiáltások: (Éljen Apponyi! Tetszés és taps.)

Elnök az értekezlet jegyzőjéről a Filharmóniai Társaság titkárárt, Willmouth Bódogot kéri fel és közli, hogy Széll Kálmán miniszterelnök az ideiglenes bizottság felkérésére szíves volt a nagybizottságnak és az egész ünnepély szervezésére irányuló akciónak díszelvények elvállalni. (Élénk éljenzs.) A miniszterelnök az elnökhöz intézett levele szerint egyéb elfogadása miatt a mai értekezleten mély sajnálatára nem jelenthet meg de megbizta Széll Ignác belügyi államtitkár, hogy őt az értekezleten helyettesítse.

Ezután Széll Ignác államtitkár emelt szót. (Halljuk! Halljuk!) A miniszterelnök, — ugymond — akit elbárhatalatlan akadályok gátolnak a megjelenésben, teljes mértékben méltányolja az eszme horderejét és azt hatva attól a tudatótól, hogy a Filharmóniai társulat tőrekérései hazai kulturánknak beosas alkatelemet képezik. Azért e mozgalom iránt a legodaadóbb szempontjával viseltetik és azt hazafuú örömmel idvűdözi. (Élénk éljenzs.)

A kormány képviselőjének e kijelentése örvedetes tudomásul vétetven. Willmouth Bódog titkár, az értekezlet jegyzője előterjeszti az ünnepély ideiglenes tervezetét, amely szerint 1903. május 8-án délelőtti 11 órakor díszülvény lesz a Nemzeti Színházban a következő műsorral:

1. Himnusz. 2. Prológ. 3. Ünnepi beszéd és Erkel Ferenc és Sándor arcképeinek lelepezése. 4. Záróbeszéd. 5. Szóelőadás. Deután Erkel Ferenc sírjánál a síremlék lelepezése.

Hétfőn, május 4-én magyar díszhangverseny lesz a Vigadóban, amelynek programja a következő: 1. Goldmark „Zrinyi” nyitánya. 2. Mihailovics Odón egy szerzeménye. 3. Donnányi-szóló. 4. Hubay-szóló. 5. Liszt Ferenc L. Rapszódia. Szerdán május 6-án záróhangverseny lesz a Vigadóban, amely alkalommal a IX. Szimfónia kerül előadásra. Közbeeső kedden, május 6-én az ünnepségen megjelenő vendégek tiszteletére díszelőadás volna tartandó az Operaházban.

Mészáros Imre előterjeszti a Filharmóniai Társaságnak azt az óhaját, hogy az ünnepélyre a király őfelsége is meghívassék. (Élénk éljenzs.)

Elnök az indítványt általános lelkesedés közt határozatiul jelentvén ki egyuttal abban a helyzetben van, hogy már előre biztosíthassa az értekezletet arról, hogy a meghívás illetékes helyen mindenesetre igen előékeny és kelnes fogadtatással fog találkozni.

Ezután elnök javaslatára megalakul a végreható-bizottság, amelynek tagjai a Filharmóniai Társaság választmányi tagjai: Mészáros Imre, Faludy Károly, Kerner István, Willmouth Bódog, Bürger Zsigmond, Lux Lajos, Metz Albert, Riedl Nándor, Seiner Róbert és Trébusz Pál és azonkívül a következő tagok: gróf Apponyi Albert elnök, dr. Berzeódy Viktor, dr. Berzeódy Albert, Egger Gyula, Gobbi Alajos, dr. Gschwindt György, Halmos János, Hubay Jenő, Mader Rezső, Mihailovich Odón, Rákosi Jenő, Ruszt József, Somló Sándor, gróf Szapary Pál, Végh János Vészi József, gróf Zichy Géza.

Elnök jelenti, hogy Márkus József főpolgármester hozzájárulati levelében kimenti távolmaradását, de teljes készséggel ajánlja az ügy legmélyebb támogatását. (Élénk éljenzs.)

Kacziány Géza felvoti azt az eszmét hogy azok nevei, akiknek közreműködésével 50 év előtti nehéz viszonyok között a Filharmóniai Társaság megalakult alkalmas módon megörökíttessék.

Bogisich Mihály, Belovics Imre, Mészáros Imre, Konkoly-Thege Miklós és Sipos Antal az ünnepély rendezésének finansziális részleteiről szólnak. A felszólalásokban felvetett eszméket az értekezlet Herzog Péter közhelyléssel fogadott indítványára a kitűzött albizottsághoz utasítja.

Mészáros Imre a Filharmóniai-társaság nevében

közömetel mond a társadalom megjelent előkelőségeinek az ünnep ügyének lelkes felkarolásáért majd gróf Apponyi Albert elnök zárószavaiban a zenei-érő és zenekevelő magyar közönség hálájának tolmácsolójául szegődik a derék Filharmóniai Társaság iránt, amely 60 éven át a magyar közönséget annyi műélvezetben részesítette és a magyar kulturális életnek oly szilárd oszlopa volt annyi esztendőn át.

Az emelkelt hangulatban lefolyt értekezlet az elnök életése közt oszlott szét.

MŰVÉSZET

Wlassics Gyula az Iparművészeti kiállításán. Dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter vasárnap dében látogatást tett az Országos Iparművészeti Múzeumban, ahol megtekintette az Iparművészeti Iskola növendékeinek kiállítását. A minisztert aki dr. K. Lippich Elek miniszteri osztálytanácsos kíséretében jelent meg, az intézet tanári kara élén Fittler Kamill igazgató fogadta. A miniszter sorra nézte a szobrokat, képeket, terrazziakat és falmetszeteket, miközben meleg elismerését fejezte ki egy a kitűnő szaktanároknak, mint a tehetséges növendékeknek. A minisztert távozásakor lelkesen megéljenzétek.

TUDOMÁNY, IRODALOM

Östös Loránt felolvasása. A Természettudományi Társulatban tegnap este kezdte meg báró Östös Loránt egyetemi tanár a negyedik kurzust a nehézség és földi mágnességéről, közel 400 főnyi hallgatóság előtt.

Bevezetésül a fizika ismeretkőrébe előadó a nehézség és a földi mágnesség jelenségeit választotta. Ezeknek mélyreható tanulmányozása vezetett ama alapelvek megismeréséhez, amelyekben a fizika épülete napjainkig oly magasra emelkedett. Aki fizikát akar tanulni, ma is csak ezeken kezdheti. Előadó tanítani akar, arra fog törekedni, hogy előadása igazi lecke legyen. Első leckeje az esésről szól, amelynek törvényeit kísérletekkel alapítja meg s azokat a sebesség és gyorsaság fogalmával is leírva kiterjeszti a holdnak s naprendszerünk bolygóinak mozgására is.

Irodalmi Értesítő. A Lampel-Wodianer udvari könyvkereskedő cég Irodalmi Értesítője, amelynek célja, hogy a könyvoivasó művelt közönséget tájékoztassa a magyar és külföldi könyvpiac eseményeiről immár második évfolyamába lépett. A hasznos és érdekes Irodalmi Értesítő a kiadóé a könyvkevelő közönségnek kívánatára készséggel megküldi állandan, teljesen díjtalanul.

Lenau szerelme Lenau szerelmeiről érdekes felolvasást tartott a temesvári Szabad Lyceumban Barát Armin a Temesvárer Zeitung szerkesztője, aki a magyar irodalomnak is buzgó munkása. Felolvasásában nagy tisztelet közt domborította ki a magyar szüetési költő műveiben jelentező magyar vonásokat, bangulatokat és érzelmi világának ama megnyilatkozásait, melyek Petőfi Sándorra emlékeztetnek. Előadásának tulajdonképpeni tárgyát Lenauak azokhoz a nőkhöz való viszonyát, akik szívét szerelmeire lobbantották. Barát elevenen vázolta. Egyenként jellemelte a költő szerelmi regényeit s azoknak a költészetére gyakorolt hatását, pontosan alította a hallgatóság elé mindazokat a nőalakokat, kik Lenau életében és költészetében szerepet játszottak s egyrészt csodás erővel megteremkenyítették a költő tehetségét, másrészt azonban a sok leiki harc révén szellemi világának elsötétítéséhez s a többny katasztrófához vezettek. A hallgatóság viharos tapsal jutalmazta az előadót, aki művészi tudatában szőtte be előadásába Lenauak több versét. A felolvasás után a temesvári hírlapírók lakomát rendeztek Barát Armin tiszteletére.

Államtisztviselők nyugdíjazásának törvénye és a nyugdíjtörvény magyarázata. Dr. Maczár Elemér ügyvéd omen megjelent alapos művének történeti része egyedül áll a köztisztviselői jogról szóló hieratúrában. A nyugdíjtörvény magyarázatainak egybegyűjtése, mivel a nyugdíjtörvény olymóddi reformja, amely anyagi áldozatokat vonna maga után, a tisztviselői fizetésjavítás miatt jó ideig nem várható, nemcsak léghagypótló de szükséges is. A könyv kapható 2 koronáért Toldi Lajos könyvkereskedőnél Budapesten.

EGYESÜLETEK

(Az V. kerületi kisdobó-egyesület) ma délelőtt tartotta évi rendes közgyűlést a kerületi előjáróság épületében jövag Falk Zsigmond elnöklete alatt. Falk Zsigmond üdvözlővén a megjelenteket előterjesztette az einökéségnek a múltévi működéséről szóló jelentését. A lefolyt 1902. évben éppúgy, mint mindenkoron az volt a főtekréve az egyesületnek, hogy a kisdobóvás terén folytatott nemes és humánus működésével minél teljesebben töltse be hivatását. A nyomasztó helyzet, a közállapotok kedvezőtlen alakulása az egyesülettel is éreztetni hátrányait. Az egyesület 19 éve áll fenn s ez évben is parkodott több feltehetőleg a jótékonytágot nagy mérvben gyakorolni. Az egyesület pénziári helyzetét illetőleg szomorúan konstatalja a jelentés, hogy a legnagyobb takarékoság

mellől 455 korona a hiány. A hanyatlás végveszéllyel fenyegeti az egyesületet s a közel jövőben abbéli aggodalomra ad okot, hogy az egyik övodát fel kell osztlania. A jelentés tudomásulvétele után megadták a felmentéseket. Erre élénk eszmecsere lejtődött ki a jövdelmi törzásokról való gondoskodás kérdésében. A tárgyhöz az összes jelen voltak hozzászóltak, s végre megállapodtak abban, hogy háromtagu bizottságot választanak, amely ez ügyben eljár. Kimondták, hogy a polgármesterhez küldöttséget menes-tenek, s kérni fogják az eddigi élvezett 1600 korona segítésének 3000 koronára való felemelését egyben pedig Wlassics Gyula közoktatásügyi minisztertelől államségélyt fognak kérni.

(Budapesti Házfelügyelő Egyesülete) legutóbb tartott választmányi ülésén Rákóczi Károly elnök javaslatára kimondta, hogy megkezdik az általános szervezkedést, a szervezkedés idejére a beiratási díjat el is engedték. A házfelügyelő három betegsegélyező-egyesülettel való egyesülést melegen óhajlik s az ezen egyesületekkel való közös tárgyaúra 5 tagu bizottságot küldtek ki. Az ugynevezett házfelügyelő és butorszállítási és beraktározási vállalat eszméjét, melyet néhány, nem az egyesülethez tartozó ember akart létesíteni, nemcsak a kellő garancia nélkül való üres szédelésnek, de a házfelügyelői állással össze nem férő s a nagyközönség kizsárolására irányuló merényletnek jelentették ki.

MULATSÁGOK

(A Máv Altitstak Országos Otthona vasárnap az Adria-szálló dísztermében lényesen sikerült ünnepélyt rendezett, amelyen az Államvasutak több tisztviselője is megjelent. Ott volt Krempl János helyettes állomás főnök, Neumann Győző főfelügyelő, Wolj Vilmos raktárfőnök stb. Feszleten, házias jellegű mulatság volt, igazi találkozás a szép asszonyoknak és leányoknak. Volt ügyes táncos is elég és így minden a mulatság sikerét mozdította elő. Az első négyest vagy száz pár táncolta.

(A Budapest fővárosi jótékonytágl egyet március hó 14-ére tervezett mulatsága iránt nagy érdeklődés mutatkozott. Az előjelek után itéve a mulatság lényesen fog sikerülni. Akik tévedésből meghívót nem kaptak, forduljanak azért a vigalmibizottsághoz. (VI. Tere-z-körút 23. sz.)

VIDÉK

(Sopronvármegyének) gróf Széchenyi Emil főispán elnökölésével tartott közgyűlésén Burján János árvaszéki jegyzőt ülnökké, dr. Zóth Pál gyakornokot árvaszéki jegyzővé választották meg. A közgyűlés a pénziári és számvetési hivatalnoki karnek az állami szolgálatba történt átvétele alkalmából eddigi működéséről köszönetet szavozott. Somogyvármegyének a magyar földnek magyar kézen való megtartása érdekében tett ötérvizsésését a közgyűlés hasonszellemmel lejtáratl támogatja.

(Zemplénvármegyének) törvényhatósági bizottsága a minap tartotta gróf Hadik Béla főispán elnöklete alatt tavaszi közgyűlést. Az üresedésben lévő állásokra megválasztottak: ifj. Bajusz József árvaszéki ülnökké, Szemtyárgyi Zoltán árvaszéki jegyzővé és gróf Hoyos Viktor szolgabíróvá. Az alispáni jelentés kapcsán a vármegyei gyampentárnál lemerült hiányok tárgyalása alkalmával indítvány tettek miniszteri biztos kiküldetésé iránt, de ezt az indítványt leiszavozták. Egyuttal kimondta a közgyűlés, hogy a vizsgálat a legszélesebb mederben szigorúan folytatandó. Az eddigi tényállás alapján a közgyűlés a közigazgatási bizottság javaslatára Matolay Etele nyugalmazott alispán ellen a legyelmi eljárást megelőző vizsgálatot rendelte el.

(A szentesi kórház orvosai.) Szentseről írják: Dr. Csató Zsigmond főispán a Szentesen épített új csongrádvármegyei kórház igazgató-orvosává dr. Rively Dező fővárosi gyakorlati orvost, a Vörös Kereszt-kórház nőgyógyászati osztályának évek során át volt orvosát, a sebészeti osztály vezető orvosává dr. Pollák Sándor gyakorlati műtőorvost segédorvosává pedig dr. Berényi Imre Seprős községi gyakorlati orvost nevezte ki.

(Csongrádvármegyében) a kereskedelmi miniszter Szentes székhelyűvel új királyi állami építészeti kirendeltséget létesített, melynek vezetőjéül önké, miniszteri felhata mász alapján, középítészeti ügyekben előadója és tagja lesz úgy a vármegyei hatóságnek, mint a vármegyei közigazgatási bizottságnak. Az új államépítészeti kirendeltség személyzetét a miniszter a napokban nevezi ki.

SPORT

Nevezések. Ma este zárultak az Urlovasok Szövetkezeténél az alagi tavaszi meeting két nagy versenyének, valamint a pozsonyi nagy akadályversenynek a nevezései. A nevezések igen jól ütöttek be. Számszerűleg sem lehet ellenük kiogen, a benevezett anyag pedig az eddigieket felülmúlja. A legtöbb nevezést a Mravik-, Mauthner- és Auersperg-Taxis-istállóak adták le.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Soós Kálmán bíró ügye. Dr. Sárkány Lajos, a budapesti büntetőtörvényszék vizsgálóbírója ma délelőtti 10 órakor hirdette ki Soós Kálmán bíró és Schwartz Ábrahám ügyének előtti budapesti kir. ítélőtáblának a határozatát. A kir. ítélőtábla az ügyészi felfolyamodásra Soós Kálmán bíró két esetben megvesztegetés büntetése miatt rendelte vizsgálat alá vonni. A vizsgálati fogság kérdésében a kir. ítélőtábla nem döntött. Schwartz Ábrahám ellen pedig a 470. §. 2. pontja alapján rendelte el a tábla a vizsgálatot.

Soós Kálmán bíró már reggel 10 órakor megjelent dr. Sárkány vizsgálóbírójánál. Csakhamar eljött védője dr. Vaisz Sándor is, mire Schwartz Ábrahámot is lehozatta a vizsgálóbíró a fogházból. Schwartz védője dr. Klein Reszó is jelen volt a határozat kihirdetésénél. Dr. Sárkány kihirdetve a táblai határozatot, tudatta, hogy ennek, a vizsgálati fogságot el nem rendelő része ellen a kir. ügyészsg pedig a Soós Kálmánra nézve újból felfolyamodott, de ezen ügyészi felfolyamodást ő ismételve visszautasította, mert nem látott elég indokot a dr. Soós vizsgálói fogságbanhelyezésére. — Schwartz továbbra is fogva marad.

A határozat kihirdetése után Soós bíró, akit szemmeláthatólag megrtő az eliene folyamatba tett büntésvizsgálat, gyorsan eltávozott a törvényszéki palotából.

§§ Véres títolulatság. Dömsöd közszéknében a múltév augusztus hó 24-iken nagy títolulatság volt Hirscher Dániel kocsmájában. Ott volt a falu összes legénye között Balázs Lajos és Balázs József tizenhét-, illetve huszettesz huncok is akik nem annyira a tánc kedvéért mentek el a mulatságra, hanem azért, hogy régi ellenségükön, Takács Miklóson, aki pár héttel ezelőtt Balázs Józselet megverte, — ezért bosszút vegyenek. A két Balázs fiu úgy összecsúrkálta Takács Miklót, hogy ez nyomban meghalt. A pestvidéki törvényszék szándékos emberölés büntetése miatt mint tettestársakat helyezte vád alá a két Balászt, akiknek ezt a bűnügyet két napon át tárgyalta a pestvidéki törvényszék esküdtörborsága Veredy Ignác táblai bíró etnkéte alatt. A tárgyaláson a két vádlott tagadta a bűncselekményt s azzal védekeztek, hogy részegek voltak, nem tudják mit csináltak. A nagyszánu terhelő tanúk kihallgatása után az esküdtők dr. Föth István kir. ügyész vád- és dr. Seiner Béla védekezése után bűncselekmény mondták ki Balázs Lajost a szándékos emberölés büntetésében mint tettest, Balázs Józsefet pedig mint bűnrészt s azért a törvényt alkalmazó bíróság Balázs Lajost 4 évi, Balázs Józselet pedig 2 évi fegyháza rá ítélte. Az elítéltek semmisségi panaszszal éltek.

TÁVIRATOK

A francia petroleum-vám.

Páris, március 1. (Vonalzavar miatt későn érkezett) A kamara ülésének további folyamán Klots azt mondja, hogy a nyers ásványolaj termelésének megadóztatása nem befolyásolhatja Franciaországnak Oroszországgal való viszonyát és nem fog visszahatni a fogyasztókra. Ha a finomított az árakat felemelnék, az állam monopóliumát teheti a petroleumfinomítást vagy leszállíthatja a finomított petroleum vámját. Több képviselő ellenzi az adót. Doumer az adó mellett foglal állást és azt mondja, hogy ez az adó nem veszélyeztetheti a francia finomított érdekeit és nem fogja megrálgatni a petroleumot. Rouvier pénzügyminiszter szintén az adó érdekében szól a finomított petroleum árárt leemelik, a külföld elárassza a francia piacot és a finomítás értékét vesztené. Akkor aztán az állam behozhatja a monopóliumot a nélkül, hogy a finomítóknak kárpótlást kelene fizetnie. Végül azt mondja a miniszter, hogy ha a finomított felemelik az árakat, habozás nélkül közebe fog lépni. (Helyeslés.) A miniszter beszéde után a kamara elnöke felolvasta a szavazás alá kerülő otkket, amelynek szövege ez: „Nyers ásványolajra a finomítás céljából való elszállításánál 100 kilogrammonként 1-25 frank vagy hektolitronként 1 frank termelési adó vetendő ki.” A cikket 319 szavazattal 203 ellenében eloadgadják.

KÖZGAZDASÁG

Az Ipargyesület a gyári balesetekről. Az országos Ipargyesület végreható-bizottságának legbbi ülésén Matkovits Sándor elnök szóváltette a Kurjának a gyári balesetért való szavatosság kérdésében a munkaadókat tömegesen marasztaló újabb ítéleteit, amelyek az ipari munkásokat ért balesetekért való szavatosság kérdésének a balesetbiztosítástól függetlenül, sürgősen való tisztázását szükségesnek tartik fel.

A bizottság az elnök előterjesztéséhez egyhan-

gulag hozzájárulván, mindenekelőtt felkérte Gelléri Mór igazgatót, hogy az előfordult konkrét esetekre vonatkozó adatokat sürgősen szerezzze be. Kimondotta továbbá a bizottság, hogy sürgősen szükségesnek tartja ezekkel az esetekkel szemben az állástoglalást és a kérdésnek sürgős törvényhozási rendezését. — Minthogy pedig e részben a kormány részéről kezdeményezés nem történt, a bizottság maga terjeszt a kormány elé e tárgyban törvényjavaslatot, ha pedig ezzel szemben a kormány elutasító álláspontra helyezkedne, abban az esetben közvetlenül a törvényhozáshoz fordul javaslatával. Megjegyezte még a bizottság, hogy bár tudomás van a balesetbiztosítás tárgyában készülő törvényjavaslatról, de tekintettel arra, hogy ennek a törvényjavaslatnak törvényerőre emelkedése a közel jövőben nem remélhető, elengedhetetlennek tartja a számos iparvállalatot léteben veszélyeztető állapotok külön törvénynel való orvoslását.

Új kísérleti telep. Kísérleti intézményeinek száma a holnapi nappal egygyel szaporodik. Az új intézmény a földművelésügyi miniszter által Gödöllőn létesített állami fenyőfa-tenyésztési kísérleti telep, amely József főherceg születésének hetvenedik évfordulóján nevééről neveztetett el, kinek a magyar mező- és erdőgazdaság és a magyar kertészet ügye oly sokat köszönhet.

Az új kísérleti telep Gödöllőtől négy kilométernyi távolságra van a budapesti-hatvani vasvonal mentén. Területe 318 hold. Célja első sorban a magyar Általános beállításához a hazai fáknlál alkalmazható lombos vagy tűlevelű fát nevelni. A kísérleti telepen az egész országban tovább termelőndő kiváló fákot fogunk nevelni. Eddig 50 hold van már beerdősítve; s még ebben az évben újabb 75 hold beerdősítésre van tervben. A faemek közül a külföldi tűlevelűek lesznek legtöbb fajtavál képviselve. A kísérletelés jó lehet kisebb területen, a lombfákra is kiterjed a hazai toboztermőknek és lomblevelű fákra is kellő helyet kapnak. A külföldi faemek 2-4 éves csemetéi német és francia csemetekertekből szereztek be, azonban a kiültetésre rövid idő múlva már saját nevelési csemetéket is lesznek. Tervbe vétetett, hogy a megfelelő és szükséges magyar idővel közvetlenül az illető faemek hazájából szereztessek be. Az idén harmincfél hektárral fenyő és huszettesz külföldi lomblevelű fajtát ültettek el. hazaiakból pedig, azt a tűzies toboztermők és 8-féle lombfát, amelyek európai bírtudósok szerint a nagyban való tenyésztésre a legalkalmasabbak. A fenyőfa kísérleti telep későbbi hivatása az lesz, hogy az erdősítés további fejlesztése ügyének irányt adjon, s miután parkzerűleg van tervezve idővel igen kellemes kiránduló helyül fog szolgálni.

Az országos Iparhitelesítővetőket vasárnap délelőtt tartotta meg XVI-ik rendes közgyűlést Adler Károly elnöke alatt. Az évi jelentés szerint, dacára a rossz gazdasági viszonyoknak az eredménye mégsem maradt vissza az előző évtől. Utánfizetés a tagoknak ezuttal sem kell teljesíteniök. A szövetkezetnek 374 tagja van 3957 üzlettel-szel és 359,700 K. tőkével. A tartalékaikap 27,380 K. 69 fillér. Az évi tiszta nyereség 22,871 K., melyből a tagoknak 5%-os osztalék jut. A felemény megadása után köszönetet szavazott a közgyűlés Horn István vezérigazgatónak és a vezetőségnak. Végül az igazgatóságra bevalasztották: Adler Károlyt, Horn Istvánt és Adony Ignácot és tíz tagot a választmányba.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön jelentése.) Vöröshereg. (Lőheremag.) A piac helyzete hirtelen megváltozott, amennyiben a gazdák kissé tartózkodó álláspontjukat elhagyva, oly nagy mérvben érdeklődtek tiszta magyar áru iránt, hogy a lefolyt héten már igen nagy mennyiségek keltek el. E nagy fogyasztást még előmozdította azon körülmény is, hogy a beállott kedvező időjárás következtében, a gazdák már megkezdtek tavaszi munkáitait. Lucernemag. A fogyasztók napról-napra jobban keresik a magféléket, minnek következtében az árak megszilárdultak és általános azon nézet, hogy majd ha beáll a legnagyobb szükséglet, t. i. március második felében és áprilisban, az árak emelkedni fognak. Takarmányrépamag. Nem ismételték elég gyakran, hogy az idén rendkívül elővigyázónak kell lenni a takarmányrépamagszükséglet fedezésénél, mert a magrészes idejében beállott kedvezőtlen időjárás következtében, főleg a tiszta nedvesség és korai fagyok által az összes répmagfélék, de különösen a sekondorfi faj csiraképesége igen szenvedett. Az impregnált répmag nemcsak hogy átlag 85-95%-os csiraképeséggel bír, de mint általában ismeretes, korábban kel ki, mint a nem impregnált. Búkkönymag. E héten élénkebb volt a kínálat és valszinű, hogy ha nem lesz nagyobb kivételünk, az árak eszökenni fognak. Muharmag. Meglehetősen érdeklődtek a magfélék iránt és az ajánlott tételek csakhamar elkeltek. Urasági áruért szivesen fizettek 1-2 koronával többet, mint összeszedett parasztaurért, jelenleg azonban még nem igen kínálnak kellő mennyiségben urasági áru. Nyulszapuka, fehérhész és biborhéz, valamint szavatolt 1902. évi termésk fűmagvak iránt nagy volt az érdeklődés.

Jegyzések 50 kilonként nyersáruért Budapestben: Lőneremag 70-78, muharmag 9.50-10.50, lucernemag 55-62, baitacim 12.50-14.50, búkköny 7-7.50 korona.

László. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A Ház-üzlet e heti forgalma sem nevezhető élénknek, bár tagadhatatlan az, hogy kereskedőink egy része már a mostani árakat is megfizethetőknek találta arra, hogy szükségleteiket kötések által hosszabb időre biztosítsa. Az eszállítások a megszorító üzem dacára sem haladtak meg az előállított használatosságokat. Takarmánycikkre iránti kereslet élénk s a szállítások is kielégülők.

E heti átlagos árak 50 kilogrammonként számkostól, Budapestben szállítva:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ár kor.	12.80	12.50	12.—	11.70	11.40	10.90	10.50
		7	7½	8			
		9.60	8.70	5.60			
Finom korpa:		Goromba korpa					
Ár: korona	4.20			4.80			
	Dara:	AB	C				
		13.10		12.60			

Vásárosornok. (Vámos és Bruszt hatósági közvetítő üzeti jelentése a Budapesti Napló részére.) Lényegében változatlan üzletmenetről szólhat mai jelentésünk. A hozatalok semmivel sem voltak nagyobbak az elő napokénál és így a piacra került áru kielégítő áron nyert elhelyezést. Részleteiben a következőképp alakult az üzlet: **Husfélék:** vidéki marhahús eleje 63-78, hátulja 78-90 korona, 100 kilonként. Ötött borjúk bőrbén, hosszan mérve súlylevonás nélkül 80-90 fillérrel nyertek elhelyezést kilonként. Szalonnás zsírsrások kilóját 112-120 és lehuzott sertésbűst, fej és lábak nélküli 108-116 fillérrel fizették a vevők kilonként, minőség szerint. Bárányok párja minőség szerint 8-16 korona. **Tojás** ára ma ismét banyalott és I. r. friss telt áru 67-68 koronával nyert elhelyezést eredeti lánjánként A szállítások rendszeres folytatása ajánlatos, de a bevándorlásnál keleti óvatosságot ajánlunk. **Tejtermékek:** I. rendű s övekezteti teavaj ¼ kilós darabokban 230-240, 1-5 kilós darabokban 210-220, jó riss, főzójav 150-180 és tehénútrú 26-30 fillért jegyzett kilonként minőség szerint. **Vadételek.** Szarvas 80-84, vaddisznó 60-90 fillért jegyzett kilonként, nagyság szerint. **Vágottbaromfi.** I. rendű szépen, tisztán kezelt hizott ludak kilója 140-150 fillért jegyzett. Csirke, tyúk, jéroc, kappan szintén jól keresett. **Burgonya.** Nagygumós, válogatott egészséges rózsburgonya 5.—5.40, sárga 5.40-5.80, fehér 4.—4.40 korona métermázsánként vaggottéleiben. **Déltügyűs:** I. rendű narancs 160-9, 200-ás 7.50, 300-ás 8.—, 360-ás 7.50 korona; vérvörörs 200-ás 10.50, 300-ás 11.50, 360-ás 10.— korona; I. rendű citrom 380-ás 8.—, 360-ás 8.— korona lánjánként. **Kosárnarancs** 100 kilója 19.— korona.

Szesszlet. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Szesszivilünk Ausztriába, mely a múlt év utolsó negyedében oly örvendetes lendületet vett, január óta megint eszökenni mutat fel; éppen az ellenkezőjét látjuk az osztrák szesszivilünknél, mely a múlt év légye óta állandóan emelkedik. Vannak tehát óriási szesszivilünkeink, melyeket az országban eladni, itt forgalomba hozni nem tudunk és összetett ezekkel nézzük, hogyan özőnik be hónapról-hónapra az osztrák szesz. Mi csak nagy engedmények árán helyezhetünk el szesz Ausztriában, ellenben módot nyújtunk az osztrákoknak, hogy jobban értékesítsék gyártmányukat nálunk, mint odahaza. Ez a ferde helyzet ide-tova 2 év óta észlelhető az üzletben. Itt tehát nem mulandó természetű jelenségekről van szó, hanem állandó bajokról, melyeket az érdekl. köröknek érdemes lesz foglalkozniok. hogy az előrelátható válság még idejekorán elhárítható legyen. A belsődi üzlet csendes leolvasu volt változatlan árak mellett. Jegyzetek nyersszesz finomított részére: 36½-37.—, finomított szesz adóztalan állapotban 45.—, adóva 144, kisesiben adóztalan állapotban 46.—47.—, adóva 145.—146.—; denaturált szesz nagyban 32½-33.—, kisesiben 34-35 koronával, hordóval együtt helyben.

Petroleum. (Hesz Lázló és Társa jelentése a Budapesti Napló részére.) Az üzlet menete a nemsokára megnyíló hajózás következtében eléggé élénk, különösen a monumenti vidékekről érkeznek nagyobb megrendelések.

Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 42.— korona. Orosz 3 csillagos petroleum 31.50 korona. Biztonsági 2 csillagos petroleum 28.— korona. Elsőrendű Standard-petroleum 27.— korona. Benzin —.— korona. Amerikai csészárolaj, ottani finomítás 49.— korona. Amerikai csészárolaj belsődi finomítás 53.— korona. A: körül 100 kilogrammonként, készpénzfizetés mellett 20% gőngyusly, az itteni vasut-hoz szállítva értendő. Kékgália I. vasmentes 60.— korona. Zöldgália 8.— korona. Carbolineum I. 15.— korona. Carbolineum II. 13.— korona. Bakugépolaj (orosz) 41.— korona. Oliva gépolaj I. 76.— korona. Oliva gépolaj II. 64.— korona. Tovothé-gépkendős 60.— korona.

Napirend.

Naptár. Hétfő, március 2. — Római-katolikus: Szimplicus. — Protestáns: Elmód. — Görög-országi (február 17.) Toder. — Zsidó: Adar 3. — Nap kel: 6 óra 24 percek. — Nyugszik: 5 óra 28 percek. — Hold kel: 7 óra 36 percek reggel. — Nyugszik: 8 óra 59 percek este.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. Nemzeti Múzeum. Allat- és ásványtára nyitva 9 órától 1-ig.

A Nemzeti Szalon tavaszi kiállítása nyitva délelőtt 9 óráttól este 8 óráig. Belépődj 50 fillér.

Az Akadémia Goetho-szobója nyitva délelőtt 10-12-ig. Egyetemi könyvtár zárva.

Akadémiai könyvtár nyitva 3-7-ig. Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 óráttól 1-ig.

A fiedrosi könyvtár (Károly-körút 28.) mindennapnyitva van, köznapokon délelőtt 9-1-ig, vasár- és ünneppnapokon 9-12-ig.

Allatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakosó-csatalya és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hívtalós órák: délelőtt 9 óráttól 12 óráig és délután 3 óráttól 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a hazai-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés ágazatának is eszökendő) a vár-vezetési iparcsernokban nyitva délelőtt 9 óráttól 12 óráig és délután 3 óráttól 6 óráig. A külföldi kereskedelmi képponti üzletvezetés (Magyar kereskedelmi részvételrasság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

